

Vestnik

Celje - skladišče
D-Per

III 19/1982

1119820877,8

COBISS

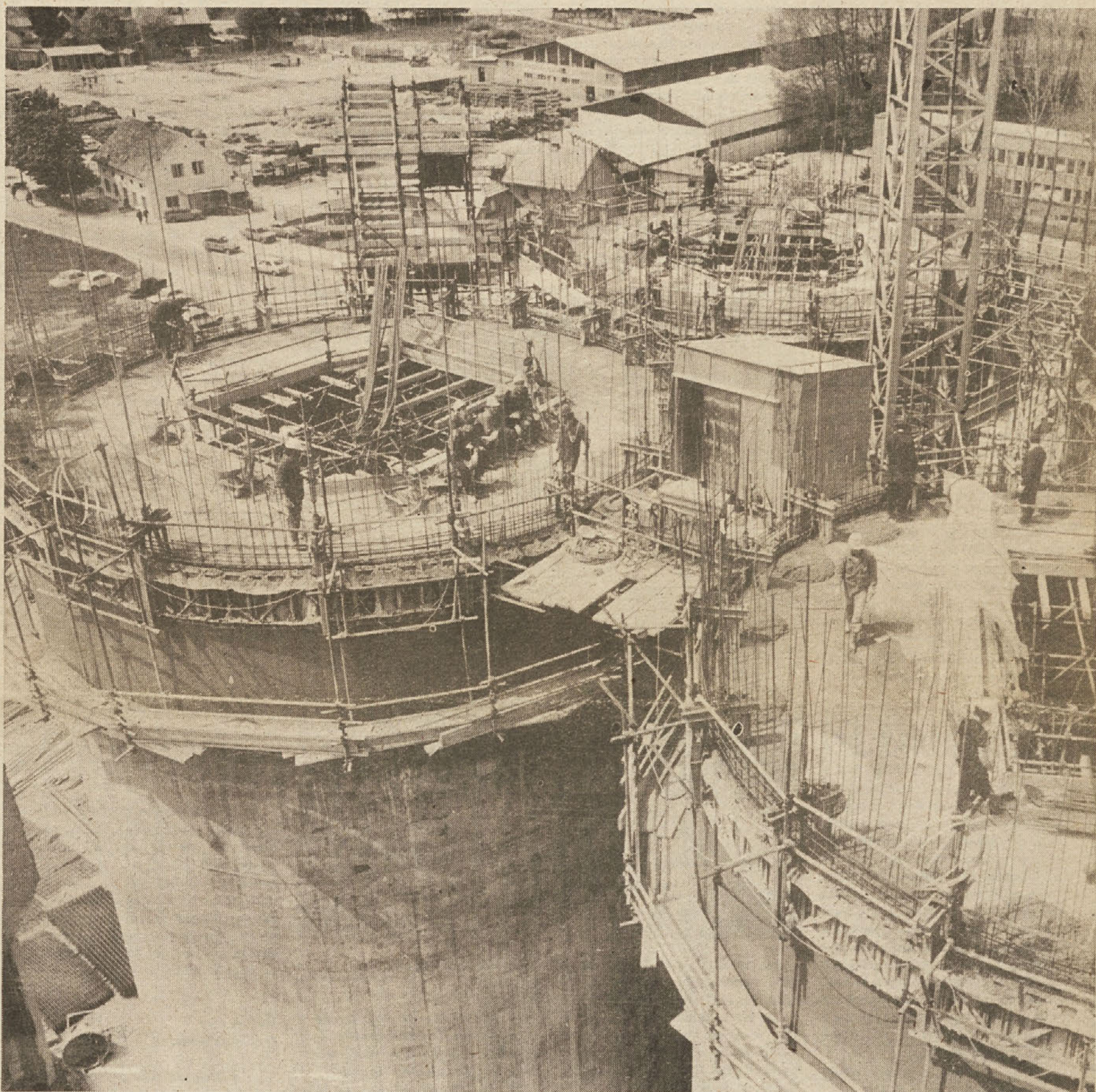
ŠTEVILKA 5 — LETO II — MAJ 1982

GLASILO DELAVCEV SOZD MERX

Gradis ni prodajal mačka v žaklju

V zadnji številki smo objavili posnetek, ko si predstavnika Gradisa in našega sozda stiskata roki v zagotovilo, da bo nov žitni silos zgrajen še pred letošnjo žetvijo. Priznavamo, poznavajoč razmere in obnašan je gradbenec nas je bilo mnogo, ki v tisti senzacionalistični stisk roke — nismo verjeli.

Zdaj objavljamo posnetek zaključnih del, silosi že stojijo. Poleg silosov je bila zgrajena še strojnica, sprejemni bunker za kamione in vagone z razkladalno napravo ter tunelsko nadstrešnico, prav tako pa tudi vezni mostovi med starim in novim silosom ter posameznimi celicami. V tem rekordnem času so za gradnjo silosov izkopal 4.500 kubikov zemlje pri gradnji temeljev, 4.000 kubikov so premetali za nasip iz gramoza, vgradili 2.600 kubikov betona v stene in 1.000 kubikov v celice, 240 ton armatur, 8.000 kvadratnih metrov izolacij in postavili 13.000 kvadratnih metrov opažev! Posnemanja vredno zaupanje, izjema, ki naj bi postala pravilo. Zato z zaupanjem pričakujemo 20. julij, ko bi naj bila otvoritev.

Kako smo delali in kaj prigrisodarili

Ni potica, toda tudi močnik ne

Rezultati gospodarjenja v prvem četrtletju so v našem sozdu dokaj uspešni, kljub zaostrjenim ekonomskim razmeram v naši državi. Naše delovne organizacije so dosegle 3,67 milijard dinarjev celotnega prihodka (38 odstotkov več kot v istem obdobju lani), 447,5 milijonov dinarjev dohodka (30 odstotkov več) in nekaj več kot 278 milijonov dinarjev čistega dohodka, kar je 23 odstotkov več kot lani.

Povečali smo tudi sklade, vendar večji del na račun višje obračunane amortizacije po minimalnih stopnjah, medtem ko je amortizacija nad minimalnimi stopnjami obračunala le delovna organizacija Tkanina. Pet delovnih organizacij — Kmetijska zadruga Celje, Potrošnik, Teko, Turist Nazarje in Hoteli — gostinstvo — pa ni oblikovalo poslovnega sklada. Sicer so bruto akumulacijo v prvem četrtletju

povečali za 25 odstotkov v primerjavi z enakim obdobjem lani.

Mnogi stroški so bili tudi letos omejeni z zakoni, podatki kažejo, da so v večini tozdrov spoštovali zakonska določila oziroma so te stroške obdržali v dogovorjenih okvirih. Le v nekaterih primerih je prišlo do manjših odstopanj zaradi organizacijskih sprememb.

V tem četrtletju se je povečalo število »zgubašev«. Skupne izgube so znašale 20,68 milijonov dinarjev oziroma 84 odstotkov več kot lani.

Medtem ko so zunanji vzroki več ali manj znani (nesorazmerje med cenami surovin in končnih izdelkov, visoke obrestne mere itd.), bo potrebno notranje vzroke in odgovornost zanje ugotoviti v posameznih sanacijskih programih.

Podrobneje na 3. strani

Po Titovi poti

Letošnje praznovanje delavskega praznika in dneva mladosti je bilo v znamenju druge obletnice smrti največjega sina naših narodov — tovariša Tita. Skromno, toda dostojanstveno, tako, kot je to vedno poudarjal in želel Tito.

S štafeto so mladi učvrščevali bratstvo in enotnost, z manifestacijami pa zaobljubo, da bomo čvrsto stopali po Titovi poti. Tudi na sto tisoče delavcev, ki se je udeležilo letošnjih množičnih proslav delavskega praznika, je s svojo prisotnostjo dovolj zgovorno izpričalo pripravljenost, da z začrtane poti ne stopimo in da smo sposobni s skupnimi močmi rešiti tudi sedanje težke gospodarske razmere, ki ne tarejo samo nas, temveč ves svet.

Celjani glasovali za tretji samoprispevek

V minulih dneh je v delovnih kolektivih in med občani celjske občine tekla živahna razprava o odločitvi za uvedbo tretjega samoprispevka. Kot je znano, so inflacija in podražitve dokaj oklestile program drugega samoprispevka, s katerim naj bi v občini Celje ulovili vsaj korak pri reševanju najbolj perečih vprašanj na področju zdravstvenega in otroškega varstva, šolstva ter komunalne ureditve.

Zato bodo tudi tretji samoprispevek namenili v glavnem reševanju zdravstvenega varstva, gradnji otroškega vrtca v Novi vasi, predvsem pa vprašanju oskrbe s pitno vodo. Medtem ko so delavci v združenem delu racionalno načrtovali, je iz krajevnih skupnosti prišla vrsta predlogov, ki jih v danem gospodarskem položaju ni bilo mogoče vključiti v program. Za samoprispevek so se občani odločili na referendumu, po načrtovanjih pa so plačila oproščeni vsi, katerih osebni dohodki ne presegajo osem tisočakov in oni, katerih dohodek na družinskega člana ne presega štiri tisočake.

Razgovor z Vladom Črešnikom, poslovnim sekretarjem sozda in vodjem delovne skupnosti skupnih služb

Skupne koristi in enotni cilji

Dejstvo, da v sozdu Merx združuje delo čez pet tisoč petsto delavcev v osemnajstih različnih delovnih organizacijah v dvaindvajsetih slovenskih občinah, govori o veliki heterogenosti članic te sestavljene organizacije. Kako in kje se dogovarjajo o skupnih ciljih, iščejo svoje skupne razvojne možnosti, kje so v tem povezovanju še vrzeli in kje so že uspeli oblikovati enotni jezik, do kolikšne mere je delovna skupnost skupnih služb sozda dejansko v službi potreb svojih članic, kako uresničujejo svobodno menjavo, delitev dela in dohodkovno povezovanje, kako se sozda Merx povezuje v celjski regiji in v Sloveniji, smo se pogovarjali z Vladom Črešnikom, ekonomistom, vodjem delovne skupnosti skupnih služb in poslovnim sekretarjem sozda Merx.

— Tovariš Črešnik, bi lahko za začetek opisali, katere službe in sektorje ste formirali v delovni skupnosti skupnih služb in kako so le te organizirane?

»Na čelu sozda je kolegijski poslovodni organ, predsednik s tremi podpredsedniki. V skupnih službah imamo sektorje za marketing, za razvoj in investicije, plansko-analitski sektor in sektor za avtomatsko obdelavo podatkov. Potem so tu še pravna služba, kadrovsko-socialna služba in nekatera dela za notranje potrebe delovne skupnosti.«

— Koliko zaposlenih torej skupaj?

»95 delavcev.«

— Kakšne so v tem okviru vaše naloge?

»Moja naloga je predvsem koordinacija dela med temi sektorji in službami, ob tem pa še priprava gradiva za seje samoupravnih organov na ravni delovne skupnosti kot tudi na ravni sozda. Odgovoren sem za vso interno samoupravno zakonodajo.«

— Iz vrst nekaterih članic je slišati, da z delom delovne skupnosti niso v celoti zadovoljni.

»Naš sozd je mlad in se pravzaprav šele formira. V minulemu letu je delovna skupnost skupnih služb šele nastajala in smo imeli obilico dela s svojo lastno notranjo organiziranostjo. Vsi skupaj smo še iščoč, se učimo, včasih tudi na napakah. Reči moram, da je delovna skupnost skupnih služb še vedno v nekem procesu razvoja, še ni dokončno organizirana, pri tem je treba poudariti, da glede na sprejete naloge števila delavcev v nobenem primeru ne smemo širiti. Naša glavna naloga je, da postanemo strokovno učinkoviti in da se kvaliteta teh služb izboljša. Iz članic je prihajala kritika, da pripravljena gradiva le niso vedno dovolj kvalitetna, čemur se žal tudi v neposredni bodočnosti ne bomo mogli v celoti izogniti.«

— Kako menite, bi se dalo izboljšati kvaliteto dela vaših služb?

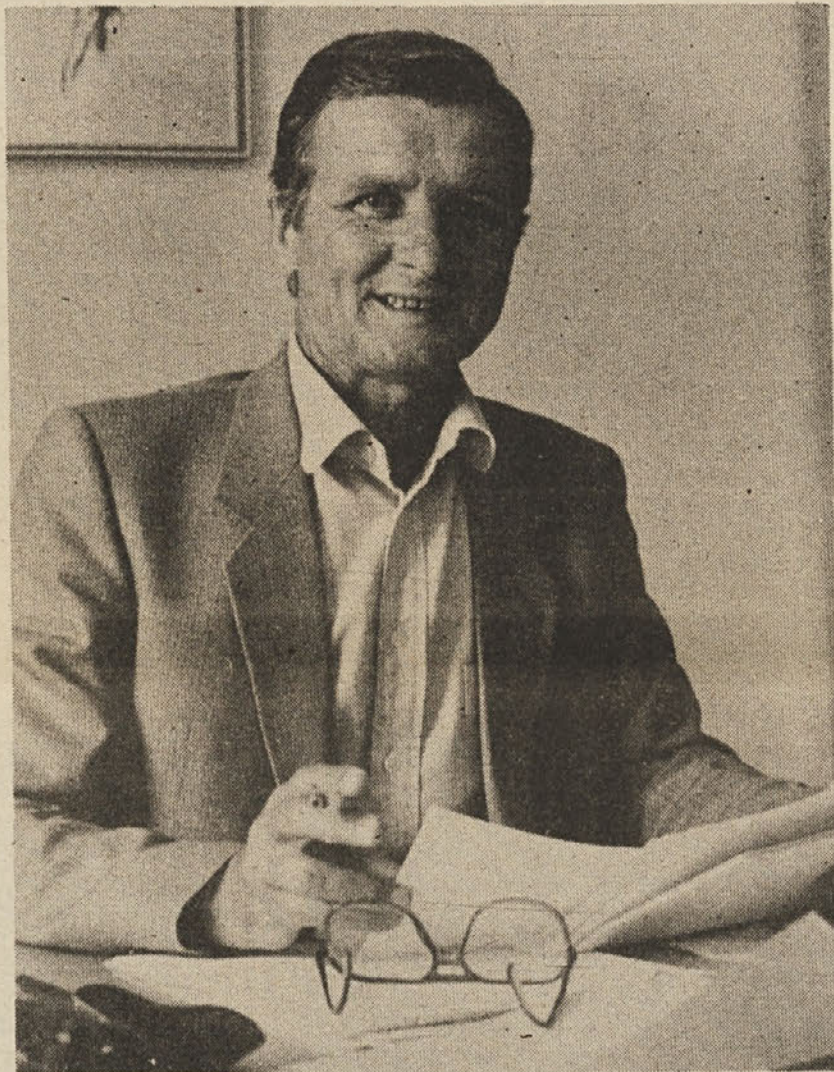
»Ena najnujnih neposrednih nalog je v tem, da se v bodoče v kar največji možni meri prenehamo ubadati le sami s seboj, kar je bilo doslej potreba. Menim, da bi kvalitetni napredek lahko dosegli preko neposrednih stikov z ustreznimi službami članic, saj bo le tako naše delo slonelo na njihovih potrebah in na trasiranju bodočega načrtovanega razvoja, kot smo ga zastavili v sprejetih temeljnih dokumentih sozda. Te neposredne povezave je bilo v preteklosti premalo. Iz prakse, prav zdaj obiskujem nekatero članico, vidim, da je v takšnem dogovarjanju mnogo lažje delati, bolje vidim, kje so kratki stiki, kje službe podvajamo in podobno.«

— Članice sozda Merx so si močno različne med seboj in zato verjetno potrebe v odnosu do skupnih služb niso edine.

»Drži. V sozdu imamo visoko organizirane delovne organizacije z več tozdi kot tudi manjše, enovite delovne organizacije. Prve imajo več ali manj same potrebne službe, pri drugih pa je naša konkretna pomoč še kako iskana. Jasno je, da se moramo prilagajati, hkrati pa je naš cilj, da službe čim bolj racionaliziramo, vendar ne na škodo skupnih razvojnih usmeritev.«

Trdno okostje sozda

— V kolikšni meri se je po vašem mnenju sozd Merx v tem obdobju kot sestavljena organizacija že uveljavil?

»Na splošno ugotavljamo, da je sozd v prvem letu obstoja skorajda »dosegel« zastavljene cilje, kot jih je v tako kratkem obdobju lahko zastaviti. Govorimo lahko o zadostni afirmaciji, sozd je izstopil iz anonimnosti, kar je bil eden izmed ciljev, uspeli smo doseči, da ljudje na sozd Merx ne gledajo kot na neko nadaljevanje Dobrine. Zdaj smo na tem, da izboljšamo kvaliteto skupnih služb in začnemo sestavljeno organizacijo znotraj povezovati. Da dosežemo trdnost članic tako da se bodo te tudi v ekonomskem smislu čutile povezane v to združbo.

»Že zdaj, to lahko rečem, kljub vsej raznolikosti, zasledujemo skupne razvojne cilje, ki so zdajle in v srednjeročnem obdobju splošno znani principi: izvoz, proizvodnja in predelava hrane.«

— Ali bodo članice te skupne koristi in svoje lastne posamične koristi povezovanja v sozd čutile šele razvojno in dolgoročno, ali so že zdaj konkretno prisotne v njihovem delovnem vsakdanu?

»Dejstvo je, da je notranja učvrstitev sozda daljši proces, ker je treba vzpostaviti takšne ekonomske odnose, ko bodo imele članice od njih neposredne in posredne koristi. Vendar že zdaj ugotavljamo veliko število prednosti.«

— Kje predvsem?

»Navzven. Recimo, v dogovorih z bankami. Sozd nastopa kot enoten

organizem, s čimer lahko dosega boljše aranžmaje. Zelo koristno je to pri nabavah, denimo, žita v odnosu do velikih sistemov v Vojvodini in v drugih republikah. To je čisto drugače, kot če bi se pojavila neka majhna delovna organizacija. Pomemben dejavnik povezovanja je tudi interna banka. Ne poznam primera, da bi jo na kakšni ravni uspeli ustanoviti v tako kratkem času kot pri nas. Preko interne banke gre ves plačilni promet, kar nam omogoča koncentracijo kapitala in lažjo izpeljavo dogovorjenih naložb.«

Usedline stare miselnosti

— Vaše besede zvenijo zadosti optimistično. Menite, da ste zares že zdaj presegli interese posameznih članic?

»Skupne interese je treba še bolj negovati in bolj graditi. Moja opažanja so takšna, da imamo sicer v prioriteti izvoz, prehrano, vendar je glede na moč posameznih delov v sozdu trgovina najmočnejše zastopana in tukaj še nismo v celoti razčistili z ozko miselnostjo delovnih organizacij in celo tozdvov. Na drugi strani pa nam je vsem jasno, da bomo tem močnejši, čim bolj bomo povezani in složni, soodvisni. Preprosto rečeno, ko bomo imeli notranje blagovne tokove urejene tako, da bo tisti, ki je član sozda, v ekonomskem smislu veliko bolj živel kot tisti, ki bo izven njega.«

— To je lažje reči, kot narediti...

»Danes temu seveda še ni tako. Vzemimo primerjavo med našim Blagovnim centrom in manjšo delovno organizacijo Center, ki ima svoje trgovine dejansko v središču mesta. Za preskrbo potrebujejo manjše količine, neposredno nakupujejo pri grosistih ali celo pri zasebnikih. Čestokrat imajo večjo izbiro in se v finančnem smislu bolje odrežejo.

Nasploh notranji blagovni tokovi niso urejeni tako, kot bi morali biti. Dogaja se, da nabavna politika teče mimo dogovorjene, saj je v veliki meri odvisna ne le od posameznih komercialistov, temveč in predvsem od poslovođij nekaterih trgovin.«

— Znano je, da je trgovina nasploh v nič kaj rožnatem položaju. Kako načrtujete njen razvoj v okviru sozda?

»Prav zdaj delamo rebalans srednjeročnega plana razvoja. Ne odstopamo od začrtane poti, od bistva predvidenih razvojnih usmeritev, ampak jih le odlagamo. Na področju trgovine gre težnja v specializacijo, v kar nas sili tudi sedanji gospodarski položaj. Pri tem si vsi skupaj nalivamo čistega vina, saj brez zdravih odnosov ni mogoče graditi zaupanja.«

Računi niso svobodna menjava

— V zadnjem času povsod govorimo o svobodni menjavi dela, v bistvu pa smo v praksi mnogokje še zelo daleč od nje. Kako ste vi v sozdu in v delovni skupnosti skupnih služb zastavili njene osnove?

»Svobodna menjava dela je kar se da občutljivo področje. Sam sem v sozdu predsednik odbora za svobodno menjavo dela in tovrstne dileme dokaj dobro poznam. Za začetek smo v predlog postavili zahtevo, da vse tiste službe, kjer se da delo neposredno meriti, ovrednotimo glede na programe dela in letno sprejete plane. Polletno opravimo poračun. Opredelili smo, da 80 odstotkov sredstev skupnih služb bazira na ovrednotenih programih dela posameznih sektorjev za posamezne članice. 20 odstotkov predstavljajo dela, ki se ne dajo meriti, so pa za koristi sozda. Mislim, da je to dober začetek, čeprav smo še zelo daleč do čiste svobodne menjave. Svobodna menjava ni, če ti komu za uslugo pošlješ enostavno račun.«

— Temveč kje?

»To, kar smo si na tej stopnji postavili v smislu uresničevanja svobodne menjave, je le začetek sistema svobodne menjave tudi na perspektivno usklajenih dohodkih in dohodkovnega odnosa financiranja.«

— Je to merjenje dela za posamezne članice res tako enostavno, v tako veliki formaciji, kot bi lahko sodili na prvi pogled?

»Seveda ni. Konkretno se da meriti, recimo, pri avtomatski obdelavi podatkov. Pri marketingu se že zatakne. Trije strokovnjaki pri nas odgovarjajo na nakup pšenice. Pšenico meljejo pri MPI. Ali naj torej plačajo samo oni? Ali tudi Blagovni center, ki moko prodaja? Tukaj se stvari prepletajo. In vedeti moramo, da je sozd tisti, ki je odgovoren za preskrbo. Nobena od članic ne bi smela reči: »Kaj pa mene moka briga...«

Še so plotovi med sozdi in občinami

— Kako sodelujete z drugimi velikimi sozdi, zlasti s sozdom Hmezad, s katerim si delite preskrbo na celjskem območju?

»Naša želja je, da bi ti odnosi bili na veliko boljše ravni, kot so bili doslej. Predlagamo poslovno-plansko skupnost, saj se zavedamo, da se, če govorimo o preskrbi celjskega območja, oba sozda v nekaterih rečeh dopolnjujeta. Bolj skladno, bolj dogovorno sodelovanje bi bilo v obojestransko korist, predvsem pa v korist potrošnika. Marsikje še danes, gledano od zunaj, vlada prepričanje, da je Hmezad nosilec preskrbe v celjski regiji. Temu ni tako. Kajti če pri Hmezadu odštejemo hmelj, ki je njihova glavna dejavnost, ne ostane drugega kot Mlekarna in Mesno predelovalna industrija, ki sta seveda zelo pomembni.«

— Doslej ste s Hmezadom zelo težko našli skupni jezik. Kako si zamišljate omenjeno poslovno-plansko skupnost?

»Tudi v tem trenutku še stojimo vsak na svojem bregu. Prava pot bi po mojem bila v tem, da se ne pogovarjamo tam, kjer se razhajamo, temveč da začnemo pogovore na tistih točkah, kjer so naši pogledi enotni. In teh stičnih točk je precej, tako da mislim, da bo v bližnji prihodnosti le prišlo do sodelovanja in s tem seveda tudi do boljše preskrbe potrošnikov.«

— Kako sodelujete z drugimi na celjskem območju?

»Na področju preskrbe smo dobre odnose vzpostavili z ERO iz Titovega Velenja, medtem ko se Kmetijska za druga Zgornje Savinjske doline zaenkrat neposredno še ne vključuje v preskrbo tega območja.«

— Delovne organizacije in njihove enote imajo sedeže v dvaindvajsetih slovenskih občinah. Je pri načrtovanju enotne politike čutili ovire občinskih meja?

»Res je, da občinske meje še vedno niso podrtje, vendar le-te nas kot sozd pri načrtovanju ne ovirajo. Dejansko našo razvojno politiko usklajujemo v občinah in z občinskimi službami zelo dobro sodelujemo. Naši razvojni programi niso programi, ki bi bili izven splošnih programov občin.«

— In na koncu, kako se povezuje v slovenskem prostoru?

»V slovenskem prostoru imamo kontakte z ABC Pomurka, TIMA-Merkur, z ljubljansko Emono, tudi Mercatorjem, vendar se v mnogo večji meri vežemo — ker smo nosilci preskrbe, na sozde in delovne organizacije v drugih jugoslovanskih republikah in pokrajinah.«

Pogovor pripravila za objavo
M. PREMSAK

Gospodarjenje v prvem četrtletju

Skromnejši rezultati pod težo sedanjih ekonomskih razmer

Članice našega sozda so v letošnjih prvih treh mesecih dosegle nekaj več kot 3,67 milijard dinarjev celotnega prihodka oziroma 38 odstotkov več kot lani v enakem obdobju. Glede na letošnji plan smo dosegli 23,32 odstotkov za leto načrtovanega celotnega prihodka, kar bi lahko ocenili kot ugodno. Planske obveznosti za prvo četrtletje so tako skoraj v celoti izpolnjene.

Visok porast celotnega prihodka gre v precejšnji meri na rovaš višjih cen, tako da so rezultati nekoliko skromnejši kot lani v enakem obdobju. Medtem ko bo potrebno notranje vzroke še analizirati, pa so zunanji več ali manj znani: težja gospodarska situacija, padec razlike v ceni, težave pri oskrbi s surovinami, pomanjkanje blaga na trgu, administrativni ukrepi, spremenjene obrestne mere, prevelika investicijska zadolženost, povečanje zalog itd.

Največji skok v kmetijstvu in predelovalni industriji

Levji delež — 2,72 milijard oziroma 72,44 odstotka — celotnega prihodka so, tako kot v preteklem letu, prispevale delovne organizacije, ki se ukvarjajo z blagovnim prometom, na drugem mestu je kmetijsko-živilsko predelovalna dejavnost, na tretjem pa gostinci. Najbolj — za 40 odstotkov — se je dohodek povečal v kmetijstvu in predelovalni industriji; najmanj — 34 odstotkov — pa v gostinstvu.

V okviru kmetijsko-živilske predelovalne dejavnosti so nekaj več kot polovico celotnega prihodka dosegli v šentjurskem Kmetijskem kombinatu, najbolj pa se je prihodek povečal v celjski Kmetijski zadrugi.

Med delovnimi organizacijami, ki se ukvarjajo z blagovnim prometom, sta tako kot lani na prvih dveh mestih po doseženem celotnem prihodu Blagovni center (28,89 odstotkov) in Potrošnik (27,48 odstotkov), tretja je Tkanina (20,84 odstotkov). Sicer pa delež blagovnega prometa v skupnem celotnem prihodu pada v primerjavi s preteklim letom.

V letošnjih prvih treh mesecih so naše delovne organizacije ustvarile 447,5 milijona dinarjev dohodka oziroma 30 odstotkov več kot lani v enakem obdobju. Rezultati so sorazmerno ugodni, vendar pa je potrebno omeniti, da je delež dohodka v celotnem prihodu padel z 12,64 odstotkov na 11,9 odstotkov. Delež dohodka v gostinstvu se je povečal, v drugih dejavnostih pa zmanjšal.

V kmetijskih delovnih organizacijah in predelovalni industriji je dohodek naraščal počasneje kot v preteklem obdobju in se je v prvem četrtletju povečal za 24 odstotkov. Dohodek oziroma rast je začela upadati že ob koncu preteklega leta.

V blagovnem prometom so dohodek povečali za 29 odstotkov. Največji porast beležijo v Blagovnem centru, zelo nizkega pa v Dravinjskem domu, čeprav je bila rast še ob koncu preteklega leta sorazmerno visoka. Pač pa se

je pomembno dvignila rast dohodka v Potrošniku, Blagovnem centru in Teko.

Zelo dobre rezultate so dosegli tudi v gostinstvu, saj je dohodek znašal več kot 60 milijonov dinarjev oziroma 41 odstotkov več kot lani v enakem obdobju.

Rast stroškov — v skladu z zakonom

Čisti dohodek v prvem četrtletju je znašal nekaj več kot 278 milijonov dinarjev, kar je 23 odstotkov več kot lani v enakem obdobju, zmanjšal pa se je delež čistega dohodka v celotnem prihodu z lanskim 8,27 odstotkom na 7,39 odstotkov letos. Najbolj se je povečal čisti dohodek v celjski in laški kmetijski zadrugi, potrebno pa je omeniti zaskrbnjujočo nizko rast v Kmetijskem kombinatu Šentjur in MPI (Mesno predelovalni industriji). Vzroke za to bo potrebno še posebej analizirati, zakaj ob koncu preteklega leta je bil odstotek čistega dohodka v teh delovnih organizacijah še sorazmerno zelo visok.

Porabljena sredstva v prvih treh mesecih so znašala 3,3 milijard dinarjev oziroma 38 odstotkov več kot lani v enakem obdobju. V primerjavi s celotnim prihodom so rastle le za odstotek hitreje kot pa celotni prihodek. Posamezni elementi porabljenih sredstev so se letos precej povečali, več sredstev pa je bilo potrebno nameniti tudi za delovno skupnost skupnih služb prejšnje delovne organizacije Merx in sozda, kar je posledica postopnega zaposlovanja.

Izdatki, katerih rast je tudi v letošnjem letu brzdana z zakonom, kažejo na dokajšnje spoštovanje zakonskih določil. Zaradi organizacijskih sprememb so ponekod razlike pri reprezentancah, dnevnicah in kilometrih, vendar zneski v celoti niso veliki.

Najhitreje so rastle porabljena sredstva v kmetijstvu in predelavi (42 odstotkov), nekoliko počasneje v blagovnem prometu (38 odstotkov), najmanj — za 30 odstotkov — pa so se povečali stroški v gostinstvu. Najbolj so se povečala porabljena sredstva v delovni organizaciji Hoteli-gostinstvo.

Manjši skladi

Zaloge razreda 3 in 6 so se skupaj povečale za 54 odstotkov in znašajo 1,76 milijona dinarjev. Najbolj so se povečale zaloge v kmetijstvu in predelavi (indeks 166) ter blagovnem prometu (indeks 152); medtem ko so v gostinstvu večje le za 17 odstotkov. Zaloge razreda 3 so zelo narasle v kmetijstvu (indeks povečanja 279) in v blagovnem prometu (indeks 185), medtem ko so zaloge razreda 6 naraščale nekoliko počasneje. Zaloge sicer rastejo nekoliko počasneje kot ob koncu lanskega leta, vendar so vsem prizadevanjem navkljub še vedno visoke, še posebej, ker temu ustrezno ne raste dohodek.

Amortizacija po predpisanih minimalnih stopnjah je bila za 79

odstotkov večja in je znašala v sozdu 45,6 milijona dinarjev. Pač pa se je za polovico zmanjšala amortizacija nad predpisanimi stopnjami.

Amortizacije nad predpisanimi stopnjami v kmetijstvu in gostinstvu ni obračunala nobena delovna organizacija, v blagovnem prometu pa samo delovna organizacija Tkanina.

V poslovni sklad smo v prvem tromesečju odvedli nekaj več kot 28,5 milijona dinarjev oziroma nekoliko manj (za pet indeksnih točk) kot v preteklem letu. Rezervni in poslovni sklad ter obe amortizaciji (po predpisanih in nad predpisanimi stopnjami) znašajo skupaj 85.743.000 dinarjev oziroma 25 odstotkov več kot v enakem obdobju lani. Povečanje gre predvsem na rovaš povečane amortizacije po minimalnih stopnjah. Sicer pa obe amortizaciji predstavljata 57,51 odstotkov bruto akumulacije, poslovni sklad 33,28 odstotkov in rezervni sklad 9,21 odstotkov.

Poslovnega sklada niso oblikovali v Kmetijski zadrugi Celje, delovni organizaciji Potrošnik, Teko, Turist Nazarje in delovni organizaciji Hoteli-gostinstvo.

Ob koncu prvega tromesečja je v našem sozdu združevalo delo 5.518 delavcev, kar je štiri odstotke več kot v istem obdobju leto poprej. Najbolj se je povečalo število zaposlenih v kmetijstvu in sicer kar za 11 odstotkov, v blagovnem prometu za 3 odstotke, v gostinstvu pa je bilo celo nekoliko manj delavcev kot lani v enakem obdobju.

Obveznosti iz investicij množijo izgube

Po periodičnem obračunu so znašale izgube v našem sozdu v prvem tromesečju 20,68 milijonov dinarjev, kar je 84 odstotkov več kot lani v istem obdobju. Hkrati s tem se je povečalo tudi število tozdvov, ki so poslovali z izgubo.

V kmetijstvu je bilo za 5,55 milijonov dinarjev izgub oziroma za 46 odstotkov več. Kmetijstvo ima 26,75 odstotkov vseh izgub v sozdu. Z izgubo so poslovali v Kmetijski zadrugi Laško, tozdv proizvodnja, v Kmetijskem kombinatu Šentjur, tozdv trgovina, tozdv klavnica, tozdv transport in TOK Šentjur.

V blagovnem prometu se je izguba pokazala v delovni organizaciji Potrošnik, tozdv prodaja Celje, tozdv prodaja Šentjur, tozdv prodaja Ravne, tozdv prodaja Slovenj Gradec in tozdv prodaja Ruše. Tozdv blagovnega prometa so imeli skupaj za 12,4 milijona dinarjev izgub oziroma 59,93 odstotkov vseh izgub v sozdu.

Na področju gostinstva so izgube zabeležili v Turistu Nazarje in v delovni organizaciji Hoteli-gostinstvo, tozdv gostinstvo in turizem Celje in sicer v skupni višini 2,75 milijonov dinarjev, kar predstavlja 13,12 odstotkov vseh izgub v sozdu.

Podatki kažejo da so imele visoke izgube predvsem temeljne organizacije, ki se ukvarjajo s trgovino na drobno, gostinstvom in turizmom ter kmetijsko proizvodnjo. Značilno je tudi, da se

V prvem četrtletju so se bruto osebni dohodki v našem sozdu povečali za 34 odstotkov — skupaj so znašali 240 milijonov dinarjev. Najbolj so poskočili v kmetijstvu in živilski industriji — za 43 odstotkov. V gostinstvu so se povečali za 33 odstotkov, v blagovnem prometu pa najmanj — za 31 odstotkov.

Neto osebni dohodki so bili večji v primerjavi z enakim obdobjem lani za 33 odstotkov, medtem ko je dohodek sozda narasel za 30 odstotkov. V posameznih dejavnostih je osebni dohodek rastle hitreje kot pa dohodek, zato bo potrebno to nesorazmerje nujno uskladiti z družbenim dogovorom.

V povprečju je delavec v sozdu zaslužil 11.182 dinarjev oziroma 29 odstotkov več kot leto poprej.

V kmetijstvu in predelavi je znašal povprečni osebni dohodek 11.298 dinarjev, v blagovnem prometu 11.174 dinarjev, najnižji — 10.625 dinarjev — pa je bil v gostinstvu.

Najvišje povprečne osebne dohodke so izplačali v delovni organizaciji Dravinjski dom, Tkanini in delovni skupnosti skupnih služb sozda.

pri večjem številu tozdvov pojavljajo izgube že nekaj časa.

Tudi struktura izgub se letos ni poslabšala oziroma ni začela substance, prav tako pa so bile pokrite vse obveznosti iz dohodka. Zmanjkalo je le sredstev za nekatere druge obveznosti iz čistega dohodka.

Vzroki, da toliko delovnih organizacij oziroma tozdvov posluje z

izgubo, so različni. Ugotavljanje le-teh in odgovornosti zanje prepuščamo sanacijskim programom temeljnih organizacij združenega dela. Vsekakor pa med vzroki velja omeniti nesorazmerje med cenami surovin in cenami končnih izdelkov. Cene surovin se večji del prosto oblikujejo, cene končnih izdelkov pa so pod precej strožjo kontrolo.

Nadalje je med tozdvimi izgub tudi precej takšnih, ki odplačujejo obveznosti iz novih investicij. Ker prevladujejo krediti s kratkimi odplačilnimi roki in ker so se spremenile obrestne mere, te tozde bremeni plačevanje precej visokih obresti kot tudi anuitet, kar duši uspešnost njihovega poslovanja.

Zare Frančeškin

Pogovor s Francem Banom, predsednikom kolegijskega poslovnega organa sozda Merx

V združevanju je moč

Znano je, da precej sestavljenih organizacij združenega dela (pa tudi drugo samoupravno oziroma poslovno povezovanje) ne daje zaželenih učinkov zaradi šibke materialne povezanosti. Ker pa je pri komaj poldrugo leto starem sozdu Merx iz Celja združevanje dela in sredstev dalo pravo življenjsko moč, smo Franca Bana, predsednika kolegijskega poslovnega organa vprašali, kako so to dosegli.

»Pri snovanju sozda Merx smo izhajali iz izkušnj združevanja dela in sredstev v sami delovni organizaciji Merx. Te izkušnje so dokazovale,

da je združevanje pogoj za hitrejši skupni napredek in napredek vsake članice posebej.

To je bilo osnovno izhodišče povezovanja, ki smo ga uskladili s srednjeročnim načrtom za sozd in posamezne članice. Združevanje dela in sredstev smo vzeli za osnovo razvijanja pravih dohodkovnih odnosov. Poleg tega smo se že na začetku dogovorili tudi za ustanovitev interne banke in ta je svojo dejavnost hitro razvila.«

— Koliko združujete?

»Lani smo začeli s 25 odstotki, za letos in naprej pa velja, da vse članice združujejo po 40 odstotkov vložitve sredstev v poslovni sklad, poleg tega pa tudi 40 odstotkov osnovne in pospešene amortizacije. Medtem ko smo lani združili 60 milijonov dinarjev, bomo po že potrjenem načrtu banke letos združili 125 milijonov dinarjev.«

— In kako uporabljate združena sredstva?

»Za naložbe, dogovorjene s srednjeročnimi načrti, daje interna banka sozda Merx najmanj 30 odstotkov predračunske vrednosti iz združenih sredstev. Pri prednostnih naložbah za večanje proizvodnje hrane in zagotavljanje preskrbe je delež iz združenih sredstev lahko tudi večji.

Po našem srednjeročnem načrtu, ki predvideva naložbe v vrednosti 3.400 milijonov dinarjev, bo šla skoraj polovica za zagotavljanje hrane, drugo pa za razvoj trgovine in gostinstvo-turistične dejavnosti.«

— Kaj bo prinesla dopolnitev srednjeročnega načrta?

»Srednjeročni načrt bomo dopolnili do jeseni, v bistvu pa gre le za to, da bomo uresničitev sprejetih srednjeročnih načrtov članic in sozda kot celote zaradi stabilizacijskih prizadevanj premaknili za leto ali dve.«

— Kakšni so odnosi z drugo grupacijo — s sozdom Hmezad?

»Mislim, da je obstoj obeh sozdvov v regiji koristen. Malo tekmovanja pa merjenje pri uresničevanju načrtov daje spodbudo eni in drugi sestavljeni organizaciji.«

J. Volf za Večer in Vestnik Merx

Dobrna: III. skupščina sindikata delavcev trgovine Slovenije

Delavci v trgovini so odrinjeni od resničnega odločanja

Pred dnevi je bil v Zdraviliški dvorani na Dobrni sozd Merx gostitelj III. skupščine sindikata delavcev trgovine Slovenije. Sto trinajst delegatov, ta sindikat povezuje 550 osnovnih organizacij z okrog 70 tisoč člani, je analiziralo štiriletno delo med obema skupščinama, razpravljalo o trenutnih razmerah in pogojih gospodarjenja ter sprejelo smernice za nadaljnje delo. Izvo-

lili so tudi novo vodstvo republiškega odbora, za predsednika Igorja Pirca, za podpredsednika Ljuba Kolerja in za sekretarko odbora Miro Frolov. Za novega člana odbora je bil izvoljen tudi Cvetko Kolenc iz našega sozda, Vlado Črešnik pa je delegate seznanil z delom in načrti sozda Merx.

Novoizvoljeno vodstvo sindikata delavcev trgovine Slovenije

čaka, sodeč po poročilih in izjavah, mnogo odgovornega dela, da bi delavcem trgovine zagotovili enake samoupravne pravice, kot jih imajo delavci drugih panog. Gre za dejstvo, da je državna in druga administracija v zadnjih treh letih največ posegala prav v področje trgovanja in s svojimi ukrepi izločala samoupravne odločitve v trgovini zaposlenih delavcev.

Še težja naloga čaka sindikat delavcev v trgovini pri urejanju in zaščiti standarda zaposlenih. Kot je znano, se je trgovina v zadnjih letih znašla na robu rentabilnosti. Zaradi tega je jasno, da so tudi osebni dohodki zaposlenih nizki. Najhuje je to pri delavcih, ki so nosilci maloprodaje. Stefan Štajner, ki je imel doslej krmilo tega sindikata v rokah, je v svoji sklepni besedi

naglasil, da bo treba največ napore vložiti v reševanje problema varstva pri delu, delovnih pogojev in družbenega standarda. Gre za dejstvo, da je v trgovini zvečinoma zaposlena ženska delovna sila, da je v tej panogi mnogo bolnih, invalidnosti in takšnih delovnih mest, ki kvarno vplivajo na zdravje zaposlenih. Po drugi strani pa gospodarski položaj ne dovoljuje, da bi bilo vse to moč »čez noč« spremeniti.

Škarje v rokah administracije

V poročilih in smernicah ter med razpravo je bilo naglašeno, da je osnovni razlog za takšno stanje v razdrobljenosti trgovine, ki brez tesnejše povezave znotraj občine, regije, republike ne more sama rešiti svojih problemov. Združevanja in povezovanja pa so ostala na začetku. Najhuje je za tiste delavce, ki so zaposleni v trgovinah, katerih sedež je izven občin in republik. Ti nimajo niti najmanjših možnosti samoupravnega odločanja, saj so v posameznih lokalih zaposleni le trije, štiri delavci in je njihov vpliv ali moč pri odločanju nezadostna.

Skorajda enako nemočni so delavci v tistih delovnih organizacijah, ki že poslujejo na meji rentabilnosti. Zaradi izredno težkega gospodarskega položaja se ti potem zavestno odpovedujejo tudi tistem dobrinam, ki bi jih nujno potrebovali, ki so v drugih dejavnostih že leta in leta uveljavljene. Ob tem ugotavljajo, da se prostor za samoupravno odločanje iz leta v leto zmanjšuje tudi v vsej panogi, saj je vse več administrativnega odločanja, na katerega delavci v trgovini nimajo vpliva. Po drugi strani so v

sedanjih zaostrenih pogojih gospodarjenja, ko se do včeraj uveljavljene in uzakonjene verige oskrbe vsakodnevno trgajo, prav delavci, zaposleni v trgovini prvi na udaru kritike in nezadovoljnih občanov. Dejstvo je namreč, da taisti zaostreni pogoji gospodarjenja izsiljujejo proizvodne delovne organizacije, da te ustanovljajo lastno prodajno mrežo, zaradi premajhne kupne moči trgovine pa te iste proizvodne organizacije same nakupujejo tudi potreben reprodukcijski material in ga zaradi neuredne dobave v vseh možnih količinah kopicijo v lastnih skladiščih ter si s tem vežejo velika sredstva, istočasno pa krhajo že tako slab pretok blaga.

Med parolami in stvarnostjo

Delitev po vloženem delu, socialna varnost, varstvo pri delu, delovne razmere, otroško varstvo in vprašanja stanovanj, to je jedro vsebine bodočega dela tega sindikata. Zaradi omejenih razmer je delavec v trgovini ostal s svojim standardom na sredi poti.

Razpravljalci so na skupščini nakazali vrsto problemov, ki bi se v prid reševanju življenjskega in delovnega standarda delavca v trgovini dali tudi v sedanjih, kot že rečeno, izredno zaostrenih pogojih gospodarjenja v doglednem času rešiti. To je bilo sprejeto tudi v smernicah za nadaljnje delo tega sindikata. Toda samo s sklepi, smernicami in razpravami težav ne bomo rešili, če vemo, da se še kako pogosto srečujemo z lastno miselnostjo v okviru tozdov znotraj delovne organizacije, da združevanja v sozde niso prav zaradi takšne miselnosti dala ustreznih sadov, da se težko dogovarjamo že v okviru občine, kaj šele v regiji. Mogoče pa bo ta skupščina odmevnejša, saj je bila več kot polovica delegatov močnejšega spola, čeprav vemo, da je večina zaposlenih v trgovini ženskega spola, da je bila kadrovska sestava kaj močna, saj je bilo manj onih iz »neposredne proizvodnje« in še ti niso sodelovali v razpravah...

Žare Frančeskin, predsednik akcijske konference komunistov sozda Merx

Ne bomo trpeli pasivnosti in oportunitizma

Predkongresna dejavnost komunistov je med delavci sozda Merx široko odmevala. Kongres Zveze komunistov Slovenije je za nami, ostale so naloge, ki jih bo treba z delom dosledno in učinkovito uresničevati. Čez nekaj dni, točneje, 17. junija, bodo komunisti na svoji problemski konferenci spregovorili o razvojni usmeritvi sozda Merx in o nalogah članov zveze komunistov. Tovariš predsednik, kako vi ocenjujete delo komunistov med obema konferencama?

»Razmere, v katerih danes delamo in živimo, so resnično težje od onih izpred naše zadnje konference. Ne smemo se slepiti, da bo jutri lažje. Gospodarske razmere se še bolj zaostrojujejo, zato bo za njih razreševanje potrebno še več naprežanja in več samoopovedovanja, več političnega dela in več politične ter samoupravne discipline.

Menim, da smo v preteklem obdobju v sozdu izredno veliko napravili, tako v učvrščevanju notranjih razmerij v sozdu kot pri iskanju racionalnejših poti in usklajenih pristopov za združevanje dela in sredstev, pri oblikovanju skupne politike in pri zagotavljanju zadovoljive oskrbe.

— Poznavalci ugotavljajo in nezaupljivo priznavajo, da je tako v republikih kot tudi v državi le malo sozdov, kjer bi jim v sozdrzmo kratkem času uspelo zgraditi zadosti trdne osnove dohodkovne povezovanja in sistem samoupravnega dogovarjanja med združenimi članicami.

»Nam je to uspelo, ker smo že takoj na začetku v našo samou-

pravno zakonodajo vtakli vsa ključna vprašanja, tako tista o združevanju sredstev, o samoupravni enakosti, marketinški koncept, vse, kar je življenjskega pomena za nadaljnje delo in razvoj našega sozda. To nam je uspelo tudi zato, ker so bile v delo tvorno vključene družbenopolitične organizacije s komunisti na čelu.

Ne kaže pa se slepiti, da ni težav in zapletov, s katerimi se srečujemo pri vsakodnevnem delu. Te je treba sproti reševati. Uspešnost pri spopadanju z njimi je odvisna od enotnosti, ne le pri sprejemanju sklepov in stališč, najsi ta sprejemajo samoupravni organi, sindikat, partija ali strokovne službe, temveč pri uveljavljanju v vsakodnevnem delu. Resnica pri tem je samo ena. Ključ za premagovanje težav, ni važno, ali so te subjektivne ali objektivne, je v nas samih. V naši volji in pripravljenosti vseh delavcev, da s svojim delom prispevamo h krepitvi našega sozda.

Vidite, tu se premalo zavedamo najpomembnejšega — človeka. Naše zavesti, pripadnosti, solidarnosti temu sistemu, ki ga lahko krepimo le z zavestjo in spoznanjem, da lahko le združeni hitreje in učinkoviteje premagamo težave in si zagotavljamo svojo socialno varnost.«

Usklajena kadrovska politika

— Menite, da je to že zares prodrl v zavest delavcev?

»Tako na tem, kot na še nekaterih področjih, ki so bistvena za naše delo in upravičenost sozda, smo storili premalo. Spoznavam,

da komunistom v nekaterih okoljih uhajajo iz rok pomembne reči in da komunisti nimajo povsod potrebnega in močnejšega vpliva pri odločanju, ko gre za najpomembnejša vprašanja družbenoekonomskega razvoja tozdov ali delovnih organizacij.«

— Ste lahko konkretni?

»Poglejmo primer, ko je vzniknila pobuda o odcepitvi dela kolektiva od Tkanine. Zadevo smo analizirali in ugotovili, da so bili tudi komunisti premalo pozorni in aktivni, da je zatajilo obveščanje.

Drugo takšno vprašanje je kadrovanje najodgovornejših delavcev v delovne organizacije. Ugotavljamo, da družbenopolitične organizacije dajejo pogosto pozitivne ocene tudi za vodilne delavce, ki jim večina delavcev ne zaupa in ki niso člani zveze komunistov. Kadrovanje vodilnih in vodstvenih delavcev v delovne organizacije ali tozde bi morali bolj usklajevati s kadrovske politiko sozda. Moramo vztrajati pri dogovoru, da na vodilna delovna mesta prihajajo delavci, ki bodo resnično vredni zaupanja vseh delavcev in s tem tudi političnih organizacij.«

— Kako komunisti ocenjujete izpolnjevanje dogovorov in sporazumov?

»Menimo, da je treba terjati pri izpolnjevanju samoupravnih sporazumov in dogovorov večjo disciplino. Komunisti kritično obravnavamo dejstvo, da na primer nekatere delovne organizacije ne spoštujejo samoupravnega sporazuma o združev-

vanju sredstev v naši interni banki in da še niso poravnale obveznosti lanskega leta. Naloga akcijskih konferenc v tistih delovnih organizacijah morajo biti naravnane tudi na ta vprašanja in jih odkrito ter kritično obravnavati, da bi ugotovili, kje in kaj so zadržki.«

— Na zadnji konferenci ste sprejeli celo vrsto sklepov in nalog. Kako jih uresničujete?

»Sklepov problemske konference komunistov sozda nismo uspeli v celoti uresničiti. Tako še vedno opažamo skupinsko-lastniške interese, zapiranje v tozdovske meje ali v delovne organizacije, kar slabi uresničevanje globalnih ciljev sozda. Tozdovska miselnost je močnejše prisotna tam, kjer so komunisti premalo naredili, da bi krepili delovno organizacijo in njeno funkcijo. Mnogo krivde odpade tudi na poslovodne delavce, ki v letu dni niso uspeli zavreti in odpraviti takšnih stremeljenj ali jih

celo negujejo, pri tem pa se skrivajo za samoupravnimi organi in delavci. Takšnemu ravnanju se moramo komunisti odločno upreti. V svojih vrstah ne bomo trpeli pasivnosti in oportunitizma.«

Obveščanost — osnova za boljše delo

— Ali se komunisti v sozdu dovolj glasno in odločno zavzemate za izhodišča zveze komunistov in dovolj odgovorno sodelujete pri bistvenih gospodarskih in razvojnih ciljih?

»Še vedno se mnogokrat javi beseda — naša sredstva, moj dohodek. Temu moramo komunisti napraviti konec in pojasniti, da sredstva niso last tozda, temveč družbena, in da tozd z njimi le upravlja. Trdim, da smo komunisti še vedno premalo prisotni pri oblikovanju objektivnih kriterijev, ko gre za oblikovanje izhodišč pri posameznih investicijskih naložbah, enako pri postavljanju odgovornosti, ko v temeljnih in delovnih organizacijah sprejemamo planske dokumente.

Prav zdaj, ko ponovno vrednotimo srednjeročne pane, bi morala naša beseda biti glasnejša in bolj slišna. Vprašanje srednjeročnega razvoja, načrtovanje, ne morejo biti le ozko strokovna stvar, ampak so to vprašanja, do katerih se morajo jasno opredeliti tudi člani osnovnih organizacij zveze komunistov.

Problemi gospodarjenja terjajo od nas več posluha in zagnanosti. Biti moramo bitko za boljše izkoriščanje vseh notranjih rezerv, za boljše organizaci-

jo, večjo delitev dela, notranjo konsolidacijo, večjo produktivnost. Skratka, vse sile bo treba usmeriti v ustaljena prizadevanja.«

— Neločljivi del našega samoupravnega socialističnega sistema je obveščanje. V kolikšni meri ste v sozdu uspeli vzpostaviti pretok informacij, so delavci zadosti in objektivno obveščeni?

»Obveščanje še vedno ni takšno, kot bi moralo biti. Reči moram, da delegati pri prenosu informacij pogosto zatajijo in da ti odnosi šepajo. Odločno se moramo komunisti upreti tudi težnjam nekaterih posameznikov, da bi postalo glasilo delavcev sozda Merx strokovni časopis. Tega ne smemo dopustiti. Slišimo tudi glasove, da je glasilo predrago in da ga naj ne bi dobivali vsi delavci sozda. To je po našem mnenju nedopustno. Stabilizacija ne more biti opravilo za takšno odločitev nimo delavcev.«

— In slednjič, tovariš predsednik, kaj bi rekli o lastnih vrstah, o delu osnovnih organizacij zveze komunistov v vašem sozdu?

»Kongres je za nami, sedaj nas čaka predvsem delo, ki bo moralo dati svoje rezultate. Pri tem ne gre pozabiti sklepa problemske konference, kjer smo zapisali, da bomo vsaj polletno preverjali naše delo. V prvi vrsti bomo poudarili pasivnost, oportunitizem ali forumsko delo nekaterih osnovnih organizacij zveze komunistov, prav tako tudi odgovornost posameznikov. Ne bomo dovolili, da bi se zapirali v delovne organizacije, ne pretiranih, samovoljnih razprav o svobodni menjavi dela in ne tega, da bi si posamezniki ali skupine lastili pravico in hodili pot, drugačno od skupno dogovorjene politike.«

Dvajset let Kmetijskega kombinata Šentjur

Kako povečati pridelavo

Letošnji jubilej — 20-letnica Kmetijskega kombinata Šentjur sovpada z obdobjem večje in organizirane družbene skrbi za povečano proizvodnjo hrane. Prav zaradi tega smo se odločili, da kljub zaostrenim gospodarskim razmeram organiziramo to praznovanje. Menim, da lahko v okviru takšne prireditve predstavimo javnosti rezultate dosedanjih prizadevanj, težave, s katerimi se trenutno srečujemo ter naše programe nadaljnega povečevanja pridelave hrane.

Priložnosti, da bi našemu sozdu predstavili rezultate pri tržni proizvodnji hrane, so dokaj redke, čeprav kazalci niso tako nepomembni. Tako smo v kmetijskem kombinatu od leta 1962 do leta 1982 povečali prirejo mesa od 1031 na 2.350 ton, proizvodnjo in odkup mleka smo v teh letih povečali od 8.900 hektolitrov na 45.240 hektolitrov, začeli smo s proizvodnjo konzumnih jajc in jih bomo letos predvidoma dali na trg 24 milijonov, enako velja za proizvodnjo jabolk, ki naj bi jih letos pridelali 173 vagonov.

Čeprav ti rezultati še niso gornja meja proizvodnje, največ zalog je še v zasebnem kmetijstvu, pa smo z omenjeno proizvodnjo visoko tako v regiji kot v

Sloveniji. Tako smo v proizvodnji govejega mesa v regiji na prvem mestu, v Sloveniji pa sodimo med tri največje organizacije združenega dela, ki se ukvarjajo s pitanjem. Pri proizvodnji konzumnih jajc smo v regiji prvi, z 18-odstotnim deležem v Sloveniji na drugem mestu. Nekoliko manjši je naš delež pri proizvodnji jabolk, mleka in ostalih proizvodov.

Če vse te potenciale povežemo še s proizvodnjo ostalih članic sozda Merx, lahko ugotovimo, da je proizvodnja dokaj velika in da se lahko na tej osnovi enakopravno vključujemo v oblikovanje politike preskrbe tako v regiji kot v republiki.

Usmeritve in možnosti

Ob jubileju se ne kaže ozirati samo nazaj. Številne obveze, ki jih postavljamo pred delavce in kmete, nas silijo v razmišljanje, kako iz zemljiškega in drugega potenciala dobiti čimveč izdelkov. Teh nalog se lotevamo organizirano in dolgoročno. V tem času končujemo študijo o razvoju kmetijstva in kmetijske predelave na Kozjanskem, ki bo po eni strani proučila vse potencialne možnosti povečanja proi-

zvodnje, upošteva usmeritve pa naj bi ta študija dala že podlage za pripravo konkretnih razvojnih programov. Ugotovitve te študije nam bodo koristile, ko bomo v okviru sozda dopolnjevali naše programe proizvodnje hrane in prevzemali vedno večje obveznosti pri preskrbi občanov v regiji.

Povečanja proizvodnje ni mogoče obravnavati ločeno od vseh ostalih samoupravnih in političnih nalog. Med temi najbolj izstopa urejanje samoupravnih odnosov v zasebnem sektorju. Kljub vidnim rezultatom v preteklosti vidimo na tem področju še vrsto nalog. Ena od osrednjih je v tem, da približamo konkretno odločanje kmetom v

Proizvodnih enotah. Ustvariti želimo organizacijske pogoje, v katerih bodo naloge pri delovanju temeljne organizacije kooperantov opravljali v čim večji meri kmetje sami. Želimo doseči boljši materialni položaj organiziranega tržnega proizvajalca v odnosu na občasne tržne proizvajalce (tiste, ki niso člani TOK), in podobno. Naloge niso lahke in bo potrebno še veliko naporov.

Širok program prireditve

Tako zastavljenemu vsebinskemu konceptu praznovanja smo prilagodili tudi program prireditve. V tem okviru bomo organizirali razstavo, na kateri bi

prikazali rezultate dosedanjega razvoja Kmetijskega kombinata kakor tudi zastavljene naloge. Razstava bo imela tudi širši značaj, saj se bo na njej predstavil tudi sozd Merx, predvsem z vidika razvoja kmetijstva. Ob otvoritvi želimo sredstvom javnega obveščanja organizirano prikazati naše dosedanje napore, probleme, s katerimi se srečujemo, ter načrte za v bodoče. Prav tako bomo ob tej priložnosti predstavili rezultate, ki smo jih dosegli povezani v sozdu ter naše skupne napore za organizirano proizvodnjo in preskrbo.

Načrtujemo športna srečanja delavcev in kmetov Kmetijskega kombinata. Kmetje se bodo predstavili v opravljanju kmeč-

kih del in običajev, mladi družniki bodo tekmovali v košnji in grabljenju sena, kmečke ženske bodo pokazale kulinarično tradicijo te pokrajine.

Praznovanje bomo sklenili s svečano sejo delavskega sveta ter s proslavo.

Praznovanje torej ne bo le formalna obletnica, bo tudi spodbuda, da se bomo še bolj zavzeto lotili številnih nalog. Prisluhniti moramo potrebam družbe, predvsem pa smo dolžni temeljiteje delati zaradi nas samih, zaradi socialne varnosti delavca in kmeta. Želimo, da bi proslava, ki bo 19. junija 1982, in prireditve ob njej dale nove spodbude v tej smeri.

Stanko Lesnik

Kooperanti v Dravinjskem domu

Do sedaj dobro — kako naprej?

Z razvojem poslovne dejavnosti tozda Varnost smo že v letu 1978 začeli pospešeno razvijati tudi Službo kooperacij, ki smo jo organizirali znotraj sektorja za malo gospodarstvo tozda Varnost. Temeljna usmeritev in razvijanje vloge službe kooperacij je bila in je še osnovana na komplementarnih dejavnostih z vidika zadovoljevanja potreb združenega dela.

Z razvojem kooperacij in poslovnim sodelovanjem med malim gospodarstvom na eni strani ter drugimi dejavnostmi na drugi strani dosegamo boljše oskrbo tržišča, najpomembnejše pa je, da dopolnjujemo svoj pro-

dajni program tozda Varnost in tozda Dom.

V program dela vključujemo 45 kooperantov širom Slovenije in deloma Hrvaške. Takšen razvoj smo dosegli s solidnim poslovanjem, predvsem pa z zagotavljanjem tržišča in financiranjem posameznih dejavnosti, to je, z dajanjem posojil ali garancij za gradnjo delavnic, nakupa strojev in orodja.

Povezovanje osebnega dela preko kooperacij z združenim delom je za našo poslovno politiko, kakor tudi za družbo, posebnega pomena. S takšno poslovno politiko je možno zagotavljati ne samo boljše oskrbo domačega tržišča, temveč tudi

izdelovanje izdelkov, s katerimi nadomeščamo uvozne proizvode, prav tako pa tudi organizirati proizvodnjo z možnostjo izvoza. Sedanji pogoji za organiziranje kooperacijske dejavnosti pa niso ugodni za oblikovanje servisne dejavnosti za potrebe občanov.

V zadnjih dveh letih nam je uspelo osvojiti program izdelovanja žag in nekaterih drugih artiklov, ki jih na jugoslovanskem tržišču ni bilo. Prav tako smo organizirali proizvodni program plastične embalaže kozmetičnih izdelkov in nekaterih drugih kritičnih izdelkov, ki so bili odvisni od uvoza.

Takšna organizacija proizvodnje kooperacije terja veliko

truda in tudi precejšnje tveganje pri razvoju proizvodov, raziskav in osvajanju tržišča ter pri preskrbi z repromateriali, kar je vseskozi zvezano z obratnimi sredstvi.

Precej pomembno vlogo igra Služba za kooperacije v razvijanju posameznih strojev v smislu inovacijske dejavnosti, za kar so naši kooperanti že dobili ustrezna priznanja.

In končno, takšna poslovna usmeritev Službe kooperacij v tozdu Varnost ima svoj dohodkovni pomen, ki ga v sedanjem zaostrenem ustalitvenem času ne gre zanemarjati.

Minka Bajda

Samoupravno sporazumevanje v praksi

Medsebojna razmerja o pogojih svobodne menjave dela in ustvarjanju dohodka, kakor tudi druga medsebojna razmerja pri uresničevanju skupnih ciljev in interesov delavcev, ki opravljajo skupna dela, in delavcev združenih temeljnih organizacij, za katera jih opravljajo, ureja samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih. Svobodna menjava dela mora zaživeti tudi v sozdu Merx — tako so si zastavili udeleženci v svojih programih za letošnje leto.

In to iz dveh pomembnih razlogov. Vse medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti delovne skupnosti skupnih služb sozda Merx in med udeleženci moramo urediti s samoupravnim sporazumom. Financiranje delovne skupnosti mora izhajati iz določil omenjenega samoupravnega sporazuma tako da bo v celoti prenehal delovati »avtomatizem proračunskega sistema«.

Delavski svet sozda je imenoval poseben odbor, ki je pripravil osnutek in nato predlog sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah in obveznostih med delovno skupnostjo skupnih služb sozda in udeleženci (delovnimi organizacijami, ki se povezujejo v sozdu):

Pri izdelavi kriterijev in meril oziroma osnutka samoupravnega sporazuma smo se člani odbora srečevali z nerazumevanjem nekaterih enot delovne skupnosti skupnih služb sozda, saj se na naš poziv, da se soočimo na skupnem sestanku in razrešimo določena vprašanja, niso odzvale, niti niso izostanku opravičile (na primer sektor marketing).

Zaradi neizdelanih programov dela sektorjev in počasnega usklajevanja z udeleženci (ugotavljamo, da usklajevanje na tem področju med udeleženci še ni končano) niso spoštovali rokov, kot jih je določil delavski svet sozda.

V vsebino osnutka predloga, ki ga je dal v obravnavo delavski svet sozda, je samovoljno posegal nekdo tretji, ki ni bil član odbora, čeprav bi se moral zaveda-

ti, da lahko v fazi priprave da pripombe na osnutek.

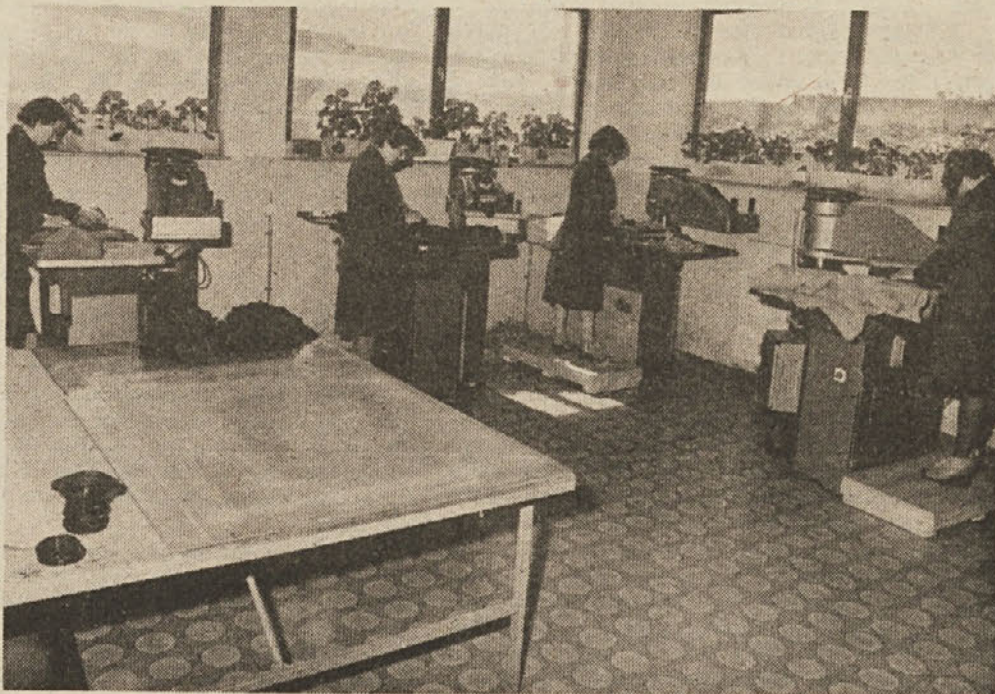
V odboru niso imele predstavnika nekatere večje udeleženke pa tudi pravna služba sozda se je vključila v delo odbora šele na zadnji seji.

Na določene člene sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah in obveznostih bi posebej opozoril, ker dajejo kvalitetnejšo vsebino in opredeljujejo kriterije in merila za svobodno menjavo dela. V tretjem členu so spremembe v tem, da so dela in naloge v organizacijskih enotah delovne skupnosti skupnih služb sozda opisane v skladu s ciljem združevanja in oblikovane vsebinsko jasnejše. Novo, 4. poglavje, določa osnove in merila celotnega prihodka in dohodka delovne skupnosti. Osnove za pridobivanje celotnega prihodka in dohodka delovne skupnosti skupnih služb so vrsta, obsegi in kvaliteta del ter nalog, ustvarjeni celotni prihodek udeležencev v minulem letu, ustvarjeni dohodek udeležencev, prispevek k poslovnemu uspehu udeležencev, na podlagi posebnega sporazuma. V nadaljnjih členih so v sporazumu te osnove obdelane z obrazložitvami.

Vsakoletni plani in programi so osnova za pokrivanje statusov v zvezi s strokovnim izobraževanjem in usposabljanjem, reklamo, propagando in podobnim. Rast osebnih dohodkov delavcev v delovni skupnosti sozda je enaka planiranemu obračunskemu obdobju in ponderirani rasti osebnega dohodka delavcev udeležencev. Višina planiranih in izplačanih sredstev za osebne dohodke mora biti v skladu z določili ustreznih dogovorov in splošnih aktov delovne skupnosti.

Na koncu pa še to. Osebo menim, da bi morali prepustiti ugotavljanje obsega in kvalitete opravljenih del in nalog, ki jih je opravila delovna skupnost skupnih služb za udeleženke, samoupravnim organom, ne pa svetu direktorjev. In pa tudi to, da je obdobje ugotavljanja za šest mesecev predolgo.

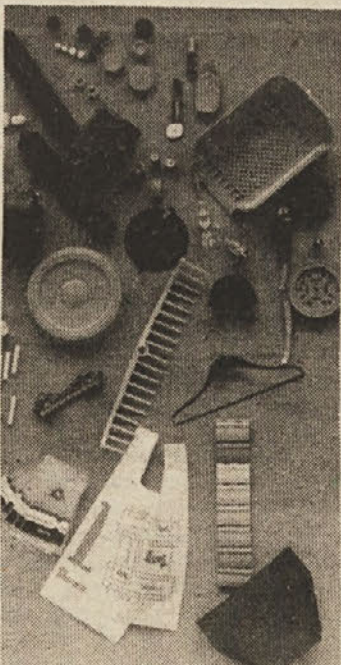
Janez Krbavac

Del programa izdelkov iz plastike

Izdelki kooperantov — zidarsko orodje, osebna delovna zaščita

Proizvodni programi naših kooperantov osebne delovne zaščite

Investicijska graditev

Pod pojmom investicijska graditev razumemo širok splet aktivnosti, od zamisli za neko naložbo pa do rednega obratovanja investicije. Z željo, da bi delavcu — samoupravljalcu približali vpogled v postopek investicijske graditve, bomo v kratkih obrisih predstavili nekaj osnovnih pravil, kot jih vidi naša zakonodaja. Osnova za postopek priprave posamezne investicije je samoupravni sporazum o temeljnih plana organizacije združenega dela.

Investicija, ki je sestavni del takega akta, pa samo s tem, da so delavci sprejeli sklep o njeni vključitvi v planske dokumente, še ni sposobna za izvedbo. O tem, kako poteka postopek pravilne priprave investicije, nam govori Zakon o investicijski dokumentaciji Ur. l. SRS, številka 7-76 in Zakon o graditvi objektov, Ur. l. SRS, št. 42-78. Seveda pa to nista edina dokumenta s tega področja.

Tokrat bomo nekaj več povedali o prvem, to je o Zakonu o investicijski dokumentaciji. Po tem zakonu morajo vsi investitorji (družbeno pravne osebe) izdelati investicijsko dokumentacijo za vsa vlaganja v osnovna sredstva nad vrednostjo 2.600.000 dinarjev. Sem pa ne sodijo vlaganja v obnovo osnovnih sredstev ter v investicijsko vzdrževanje.

Investicijsko dokumentacijo sestavljajo po tem zakonu pripravljala dela za investicijo in investicijski program. Ravno delitev na ti dve skupini del predstavljata bistveno kvaliteto tega zakona, ki pa žal velja le v naši republici.

V čem je pomen te dvofaznosti? S pripravljalnimi deli mora investitor odgovoriti na vrsto vprašanj, ki se nanašajo na tržno, ekonomsko in uvozno-izvozno upravičenost naložbe, tehnološka vprašanja investicije, gradbeno plat z ustreznimi rešitvami, geološke, geomehanske in ekološke rešitve, lokacijske analize in izdelavo deviznega finančnega načrta.

Tako zastavljeni program dela terja sredstva in sodelovanje najrazličnejših strokovnjakov. Zato mora investitorje organ

upravljanja sprejeti sklep, da se izdela investicijska dokumentacija in odobriti denar za izvedbo pripravljanih del za investicijo. Pri tem se praviloma pojavlja naslednje vprašanje: ali smo se z zamislilo o investiciji že odločili o načrtovani naložbi? Na to vprašanje odgovarja ravno obravnavani zakon. Kajti kar dvakrat nudi možnost, da se na podlagi natančnejših spoznanj odločimo.

Ko smo končali pripravljala dela, ima investitorjev organ upravljanja dve možnosti: da se odloči o ustavitvi predinvesticijskih aktivnosti oziroma da se odloči za izdelavo investicijskega programa in odobri denar za njegovo izdelavo.

Investicijski program je tista dokumentacija, na podlagi katere sprejme investitor po predhodno opravljenih delih za investicijo odločitev o investiciji. Kaj mora zajemati vsebina investicijskega programa, obravnava z zakonom sprejeta Minimalna metodologija za izdelavo investicijskih programov (Ur. l. 9-77).

Vsebina investicijskega programa po tem zakonu daje de-

lavcem samoupravljalcem dovolj jasno podobo o načrtovani naložbi, saj obravnava investicijo z najrazličnejših zornih kotov.

Obravnava investitorja samega (od kadrov do poslovanja), pomembna je tržna analiza, pomembno mesto ima predstavitev nove naložbe z vseh strani, pomembno je varstvo okolja, podana morajo biti zagotovila o preskrbi s surovinami, blagom, energijo, vodo..., natančno mora biti opredeljena lokacija, pomembna je analiza kadrov, osnovno poglavje predstavitev nove naložbe predstavlja vrednostni prikaz naložb po realnih cenah, prikazan mora biti časovni načrt izgradnje investicije, podan pregled zagotavljanja

virov financiranja, najpomembnejši del predstavlja analiza finančne uspešnosti po investiciji in izdelana mora biti tudi ocena investicijskega programa z vidika obrambe.

Kot vidite, predstavlja izdelava investicijskega programa že dokaj zahtevno delo in praviloma angažira več strokovnjakov. Le kvalitetno pripravljena in izdelana investicijska dokumentacija daje zagotovilo, da bo odločitev delavcev stala na trdnih tleh. Zavedati pa se moramo, da tudi kvalitetna izdelana dokumentacija ni porok za uspešno izvedbo in gospodarjenje nove investicije. Gospodar-

strokovnjak svetuje

ske razmere in zakoni nemalokdaj spremenijo pogoje gospodarjenja.

Investicijski program ni pomemben dokument le za investicijo in za investitorja, temveč tudi za vse sovlagatelje ter banke. Saj ga le ti sprejemajo po podobnem postopku kot investitor.

S tem ko je investitor sprejel sklep o investiciji, delo še ni

končano. Sledi izdelava tehnične dokumentacije. Ta skupno z investicijskim programom in množico ostalih papirjev predstavlja osnovo za možen pričetek gradnje.

Kot vidite, pot do pričetka gradnje ni enostavna. O tem, kako zagotoviti vse potrebne papirje za pričetek gradnje, pa v naslednji številki.

Tone Petek

Obračun embalaže v trgovini

Embalaža predstavlja v blagovnem prometu vedno večjo vrednostno postavko, strošek in ne nazadnje tudi riziko. S sprejetjem sporazuma o obveznem prevzemu tuje embalaže in odredbo o obveznem odkupu

vseh steklenic je trgovini naloženo delo in z njim tudi strošek, ki v praksi blagovnega prometa nimata primerjave.

Za poenoteno in lažje opravljanje te »neprosto voljne« in za-

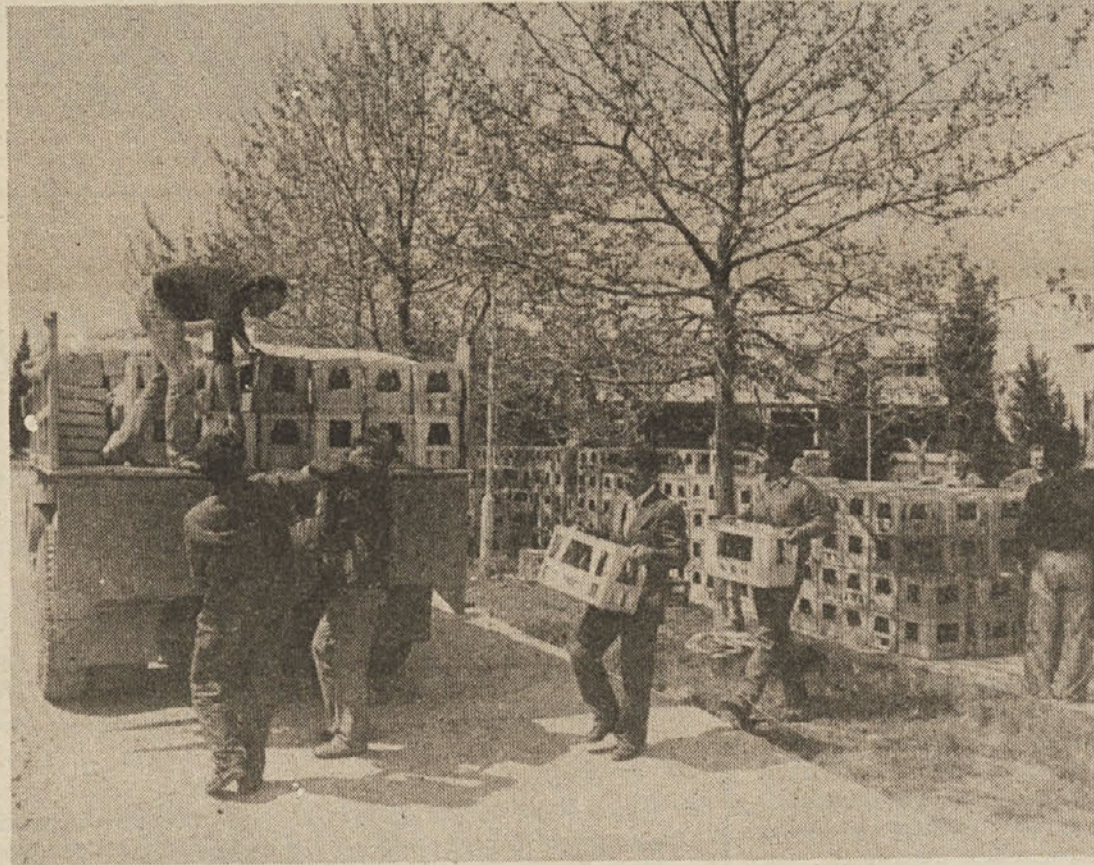
htevne naloge navajam primere tehnik obračuna embalaže v samopostrežnih trgovinah in na blagajnah.

Po splošno veljavnih in običajnih navodilih so najpogostejši sledeči načini obračuna vrnjene embalaže (steklenice, zaboji in podobno): kupcu, ki pri nakupu polnih steklenic nima prazne embalaže, se le ta tipka (najpogosteje skupaj z blagom) in zaračuna; v primeru, da kupec vrne na blagajni enako število steklenic (ali potrdilo o oddanih steklenicah), se steklenice ne tipkajo in ne zaračunavajo; v primeru, da kupec vrne steklenice in ni kupil ali je kupil manjše število polnih steklenic, se vrednost steklenic (ali razlika) odštejeta od prvega artikla pri tipkanju tako, da se za vrednost steklenic tipka zmanjšani znesek; če kupec vrne embalažo in ne kupi nikakršnega blaga, prihaja do odkupa steklenic. Blagajničarka ali prodajalka pri prevzemu embalaže sestavi obračunsko specifikacijo za gotovinsko izplačilo na blagajni, ki jo mora parafirati poslovođa ali izmenovodja. Takšen obračun se priloži k obračunu blagajne kot izdatek ob dnevnem zaključku blagajne; na posebnem oddelku pri vhodu se prevzame embalaža

in izda dopropis kupcu, potrdilo, ki ga kupec vnovič pri plačilu na blagajni kot odbitno postavko od blagajniškega kupona za svoj nakup; na posebnem oddelku se za vrnjeno embalažo kupcu vrne gotovina (to se pri nas uporablja zelo poredkoma, ker je tehnika obračunov povezana z vsakodnevno inventuro in obračunom vrnjene embalaže).

Prednost posamezne tehnike je težko opredeliti, ker je to velikokrat odvisno od trgovine, njene velikosti, prostorskih možnosti in obsega prometa s piščali in embalažo. Ob upoštevanju, da je blagajna strateška točka v trgovini, ki zahteva zbrano strokovno in vestno delo, pa je prav, da jo razbremenimo čim več dodatnih psihofizično napornih del. Sem spada poleg cigaret in prodaje pozamenterije tudi zahtevna in naporna manipulacija z embalažo.

Steklenice predstavljajo pomembno surovino in pogoj za nemoten pretok blaga, vendar pa izbrana pot pomeni še eno breme že tako obremenjeni živilski trgovini. Teško bi si vzporedno s tem mislili, da bi tekstilna trgovina odkupovala krpe, železnina staro železo in časopisna podjetja star papir. Anton Laznik

Aktualni problemi proizvodnje žitaric v svetu

(Nadaljevanje in konec)

Takšna strategija je posledica dejstva, da je Sovjetska zveza v decembru 1981 kupila v ZDA samo enajst milijonov ton pšenice in drugih žitaric in ne 18 do 20 milijonov ton, kolikor so ZDA pričakovale spričo slabe letine v Sovjetski zvezi.

Po izjavi Viktorja Peršina, predsednika sovjetske uvozne organizacije Exportheb, pa ni pričakovati, da bi Sovjetska zveza v tej sezoni kupila kakšne dodatne količine žitaric, ker jih bo zagotovila pač iz drugih držav — zapadnih proizvajalk. Tako je Sovjetska zveza nedavno že kupila v Kanadi 6 milijonov ton žitaric (lani samo 2 milijona), največje količine pa si bo zagotovila iz Argentine, Avstralije, Brazilije in Indije, deloma tudi iz Zahodne Evrope.

Takšna politika nakupov Sovjetske zveze je hkrati tudi odraz konfrontacije globalnih strateških interesov, ki se poglobljajo tudi na ekonomskem področju med obema velesilama in katerih posledice v zadnjem času prizadevajo zelo tudi ameriške kmetijce. S takšnimi nakupi žitaric izven ZDA hkrati Sovjetska zveza širi gospodarsko sodelovanje z drugimi razvitimi državami v svetu, ki se leta 1980 niso pridružile ameriškemu embargu na izvoz žitaric (zaradi invazije v Afganistan) in ki — prav gotovo tudi sedaj — ne bodo upoštevale hovega ameriškega embarga, ki bi ga lahko uvedle ZDA zavoljo Poljske.

Čeprav bodo države SEV na čelu s Sovjetsko

zvezo sorazmerno lahko prebrodile krizo primanjkljaja 43 milijonov ton žitaric in krmil do naslednje žetve (leto dni poprej so morale na svetovnem trgu kupiti 34 milijonov ton), pa ostaja strateški cilj celotnega gospodarstva Sovjetske zveze, da končno organizira svoje kmetijstvo tako, da bi doseglo letno proizvodnjo vsaj 235 milijonov ton žitaric in krmil ter s tem zadovoljilo svoje domače potrebe; to pa je količina, ki jo je sovjetsko kmetijstvo že doseglo v letu 1978. Po tem uspešnem letu je kmetijska proizvodnja vsa leta močno zaostajala (176 milijonov ton leta 1979, 186 milijonov ton leta 1980 in 175 milijonov ton leta 1981). Posledice teh katastrofalnih žetev se neposredno odražajo še zlasti v proizvodnji mesa in mleka, ki vzporedno pada in povzroča vedno glasnejše negotovanje sovjetskega potrošnika. S povprečno letno rastjo 1,8 odstotka proizvodnje kmetijskih pridelkov v razdobju zadnjih desetih let res ni mogoče zagotoviti normalne preskrbe, kaj šele zboljšanje prehranjevanja sovjetskega državljana pa tudi bratskih narodov, ki zaidejo v težave.

Desetine milijonov ton žitaric in krmil, ki jih mora Sovjetska zveza dovažati iz pretežno bolj oddaljenih držav onkraj oceana, pa poraja velike transportne probleme, ki se odražajo v angažiranju vedno večjega transportnega brodograja za prevoz teh razsutih tovorov, zlasti pa še probleme

pravočasnega izkrcavanja teh velikih količin v ruskih lukah, katerih pretovorne zmogljivosti ne zadoščajo več. Prispelle ladje s tovarni žitaric čakajo po dvajset in celo do petinštirideset dni na iztovarjanje v teh lukah (Kaliningrad).

Konfrontacija interesov na področju svetovne proizvodnje in trgovine s kmetijskimi izdelki pa se v zadnjem času zaostrojuje tudi med ZDA in Skupnim evropskim tržiščem. Zahvaljujoč dogovorjeni agrarni politiki v Skupnem evropskem trgu (EGS), ki s subvencijami vzdržuje visoke odkupne cene domačim kmetijskim pridelkom v teh državah, po drugi strani pa svoje — vedno večje — presežke prodaja na svetovnem trgu po bistveno nižjih svetovnih cenah, pri čemer te razlike pokriva s prekomernimi uvoznimi carinami in obdavčenjem uvoza, EGS neposredno prizadeva interese ameriških kmetijskih pridelkov, ki že nekaj let nazadujejo ne le v smeri Zahodne Evrope, ampak tudi glede na druge države — uvoznice.

Dejstvo, da so se države EGS v zadnjih desetih letih spremenile iz neto uvoznika hrane v največjega izvoznika sladkorja, ječmena, pšenične moke, perutnine in podobnega in v drugega največjega svetovnega izvoznika govedine ter s tem vzele povojni primat ameriškemu kmetijstvu, namreč neposredno škodi ameriškemu gospodarskim interesom v svetu. Pri tem ZDA obtožujejo

države EGS predvsem zaradi nelojalne konkurence, ki jo izvajajo države EGS, ko za pospeševanje svojega izvoza odobravajo visoke izvozne premije (le-te naj bi znašale na področju izvoza agrarnih pridelkov držav EGS v letošnjem letu kar 13 milijard dolarjev, to pa je toliko, kot bodo ZDA porabile v naslednjih štirih letih). ZDA očitajo EGS, da so si na tak — v okviru GATT nedopustni način — prisvojili pretežno del svetovnega izvoza pšenične moke (države EGS so ga leta 1960 pokrivalo z 29 odstotki, leta 1980 pa že s 74 odstotki) pa tudi piščancev.

V gospodarskih odnosih med ZDA in EGS se bije prav sedaj, v času svetovne gospodarske krize, vedno oostrejši boj za nacionalne interese na področju kmetijskih pridelkov, ki preti, da se razraste v protekcionizem tridesetih let. Pri tem ZDA zahtevajo, da države EGS znižajo izvozne premije za svoje kmetijske pridelke, ki jih izvažajo (le te znašajo pri pšenični moki včasih celo tretjino svetovne cene), čeprav imajo ZDA v izmenjavi kmetijskih pridelkov z EGS še vedno trgovinski suficit 7 milijard dolarjev, od tega 2 milijardi dolarjev z izvozom soje v Zapadno Evropo. In Evropejci pretijo ZDA, da bodo uvedli visoko carino prav na uvoz ameriške soje, če bodo Amerikanci vztrajali na liberalizaciji uvoza drugih ameriških kmetijskih pridelkov v države EGS in v druge razvite države v svetu. Ivo Brenčič

Kultura v Kmetijskem kombinatu Šentjur

Spodbudni začetki

Saj ni treba pripovedovati, kako nam vselej in povsod zmanjkuje časa. Ujeti v brzice dneva komajda utegnemo postoriti najnujnejše in že nas sredi dela zaloti noč. Nekateri se pač sprijaznimo s tem, nemočno se prepustimo toku časa, da nas vodi po svoje. Zaslužni naša hotenja. Drugi pa hočejo iz dneva izsrkati nekaj več.

Utrgati utrinek časa za delo, ki ga ljubijo. Izpolniti svoje življenje z ustvarjalnostjo. Preseči kalup vsakodnevnih dejavnosti.

To je uspelo Roberti Strašek. Roberta je prikupno temnolaso dekle. Mladost in pa ljubezen do dela ji dajeta polet in vnemo, s katerima se spoprijema s svojimi nalogami. Skoraj ves svoj prosti čas namenja delovanju v kulturnih dejavnostih.

Toda ni ji žal. Kultura, njeno življenje in utrip, prinašata človeku še posebno zadovoljstvo in mnoga nova spoznanja. To je trdno in zahtevno delo, a hkrati daje toliko bogastva, da je vredno vsaj nekaj trenutkov zapolniti z njim.

Roberta to ve. In hkrati ve tudi vse tisto, kar smo zapisali na začetku.

Ne mara, da bi se ljudje prepuščali malodušju in z izgovorom, da jim čas ne dopušča, zamenjali kulturo. In hkrati tudi ne verjame, da ljudje ne bi hoteli sodelovati v kulturnem utripu, vsak na svoj način vanj vgraditi svoj kamenček, svoj delček v mozaiku kulturnega življenja. Vsakdo bi že našel, vsakdo bi moral in želel najti kakšen utrinek časa, da bi izpopolnil svoje življenje tudi s tem. Treba jim je le dati spodbudo, jim nakazati možnosti.

Ni torej naključje, da je Roberta Strašek organizatorka kulture v Kmetijskem kombinatu Šentjur.

»Zelim predvsem, da bi kultura čutili delavci v neposredni proizvodnji. Ti so ji pogosto najbolj odtujeni. Mednje se postavljajo vsemogoči, potrebni in nepotrebni posredniki. To pa ni prav. Današnji delovni človek potrebuje kulturo, rad ustvarja in se izkaže na tem področju,« pravi Roberta.

Prvi uspehi so že tu. In prav to je za malega človeka, za človeka našega obogatenege vsakdana, kot je Roberta, spodbuda, da želi napraviti še nekaj več, še bolje, še bolj zanimivo, privlačneje.

Toda pot do teh uspehov je bila dolga in naporna.

»Začetki so bili težki. Začetno je to, da se je najbolj zatikalo prav pri odgovornih. Njihova miselnost je namreč taka, da naj se delavec kulturno izobražuje in udejstvuje v krajevni skupnosti, v kraju, kjer živi. Ne vem, od kod odgovornim takšno mnenje, ko vendar tako na glas govorimo o ciljnih celovite kulturne politike, ko skušamo kulturo v najširšem smislu prenesti prav v delovna okolja.«

In še in še pripoveduje Roberta o svojih problemih, o težavah organizatorja kulturnega življenja, ki jih je imela, še preden so njena prizadevanja obročila sadove.

Skratka — v začetku ni bilo za Roberto in njeno delo nič kaj rožnatih upov. Toda Roberta ni tista, ki bi popustila prvi sapici, da jo odpihne. Kaj še! Roberta je celo močnemu viharju pripravljena postaviti se v bran.

In njeno zadovoljstvo je lahko danes toliko večje. Čeprav bo seveda treba še veliko dela in truda, da bo vse tako, kot želi Roberta in njeni somišljeniki.

»Led je prebit in mislim, da nas bo zdaj le stežka še kaj zautstavilo«, je prepričana.

Res je. Led je prebit. Zanimanje za kulturo je iz dneva v dan večje. Delavci želijo gledališke predstave, programe ob praznikih, večje kulturne shode. Kulturno življenje v Kmetijskem kombinatu je zaživelo.

Res je, da so nosilci kulture predvsem mladi. Ti sestavljajo dramsko skupino, ki se predstavlja delavcem ob vsakem večjem prazniku. Toda tudi ostali, tudi starejši delavci, vse to spremljajo, hodijo v gledališče, organizirano obiskujejo razstave, uživajo v proslavah...

»Ne bom skrivala, za zdaj še vsa organizacija sloni na mojih ramenih. Toda vedeti moramo, da je kulturno življenje v smislu tistega širokega podružbljanja pri nas šele v povojih. Ko pa bo zlezlo iz plenice, se ne bojim, da ne bi imela naslednika,« pravi Roberta smeje in nadaljuje: »Željo, da kulturni utrip še poživimo, razmahnemo in še bolj približamo delavcem, bomo na pobudo osnovnih organizacij sindikata oblikovali posebno komisijo za kulturo, katere naloga bo usklajevati in izpopolnjevati kulturne želje zaposlenih.«

Seveda pa Roberta ni pozabila omeniti še ene plati kulture. To je kulture medsebojnih odnosov.

»Skrajni čas je že, da glasno spregovorimo o tem. Ni kultura samo gledališka predstava, ni kultura samo obisk razstave, poslušanje koncerta. Gotovo so to pomembne reči, a naša osnovna naloga je, da v vsakem človeku, v delavcu, samoupravljalcu spodbudimo odnos do kulture v najširšem smislu, kulturni odnos, odnos do delovnega in bivalnega okolja, medčloveški kulturni odnos. Torej tisto vrednoto, ki je pogoj našega samoupravljanja in naše ustvarjalnosti, pravi. »Na to je opozoril tudi nedavni kongres slovenskih komunistov.«

Takšna je Roberta. Trda in odločna v svoji bitki, ki jo bojuje z ljubeznijo in predanostjo svojemu delu. In ko ji bo uspelo vcepiti delček te ljubezni v sodelavce, se ne bojimo, da ne bi bilo v šentjurskem Kmetijskem kombinatu še več Robert.

Danica Dosedla

STOPINJE V USTVARJALNOST

Odbor za kulturno dejavnost načrtuje izdajo literarne priloge. Zatorej pogumno ošilite peresa, obrišite prah s svojih zapiskov, zatrite strah in sram ter nam čimprej pošljite svoj prispevek.

Uredništvo

Zdenka Kokotec

Prihodnost

Vejica za vejico,
veja za vejo,
drevo za drevesom.
Odmikam, odmikam...
a sama mogočna, velika —
— drugo poleg drugega, drugo za drugim —
sama mogočna, velika drevesa.

Prihodnost,
nikoli ne bom te dognala!
Prihodnost!

Vejica za vejico,
veja za vejo,
drevo za drevesom...

Dežuje

Dežuje!
Glej, kako močno!
Mokra sem že vsa,
a ne umaknem se z dežja.
Kaplje težke padajo name,
nogo mi blato oškropi,
obleka se lepi na telo,
počasi dvigam težko roko...
Dežuje!
Glej, kako močno!

Branko Koštomaj

Toplo jutro

Hladna noč...
Polna belih zvezd,
počasi pada beli sneg,
tvoje srce je hladno kot led.

Ves premrzel
stojim sredi zime,
hladno je moje telo,
le srce je toplo.

Hotelo bi tvoje zagreti,
v svoj objem te zajeti,
da skupaj
v temni snežni noči
pričakava toplo sonce,
ki jutri napoči.

Iskanje

Rojeni, da iščemo,
gremo po poti iskanja...
V daljavah na koncu poti
je neznan skrivnost...
Po poti iskanja gremo v daljave,
v neskončnost...
V prahu minljivosti
ostajajo naši sledovi —
sledovi pozabljenih...
Prekleti v spominih človeštva,
smo rojeni za iskanje novega človeka!

Zdenka Deteček

Ob razstavi ročnih del

Dragocena tkanja in vezi

V okviru praznovanij letošnjega delavskega praznika smo v naši delovni organizaciji pripravili razstavo ročnih del naših delavcev. Z njo smo želeli počastiti ta praznik delavcev, pritegniti tiste, ki imajo spretno roke in spodbuditi one, ki se doslej z ročnimi deli še niso izkazali. Ob prireditvi smo želeli spregovoriti o načinih tkanja in ročnega dela nasploh, o tem, kaj je treba znati in kakšne materiale potrebujemo za razne vrste izdelkov.

Vsako delo ima svojo ceno. Vendar, kadar ločujemo dela in izdelke, so ročna dela gotovo na prvem mestu. Vsi vemo, da so danes, v času, ko skoraj lahko rečemo, da stroji vse bolj zamenjujejo človeka, ali bolje rečeno, njegove roke, prav ročna dela zelo iskana in visoko cenjena. Mnogo je žena, ki si po svojem obveznem delavniku in poleg družinskih opravil vzamejo tudi svoj »prosti čas«, ki ga koristno izrabijo in izdelujejo ročna dela in z njimi okrasijo svoj dom.

Dekleta v naši delovni organizaciji so z veseljem sprejele odločitev, da pripravimo razstavo ročnih del. Moramo sicer priznati, da so nekatera oklevala, druga čakala na letošnji odmev gledalcev in obiskovalcev. Gotovo bi lahko razstavili še lepše število izdelkov, če delavke ne bi dvomile, da morebiti njihovo delo ni zadosti lepo, ne dovolj lepo napravljeno.

Toda trdno sem prepričana, sodeč po letošnjem priznanju udeleženkam, da bo že razstava v prihodnjem letu zapolnila vse zidove naše dvorane in ne samo ene stene, kot je bilo to tokrat.

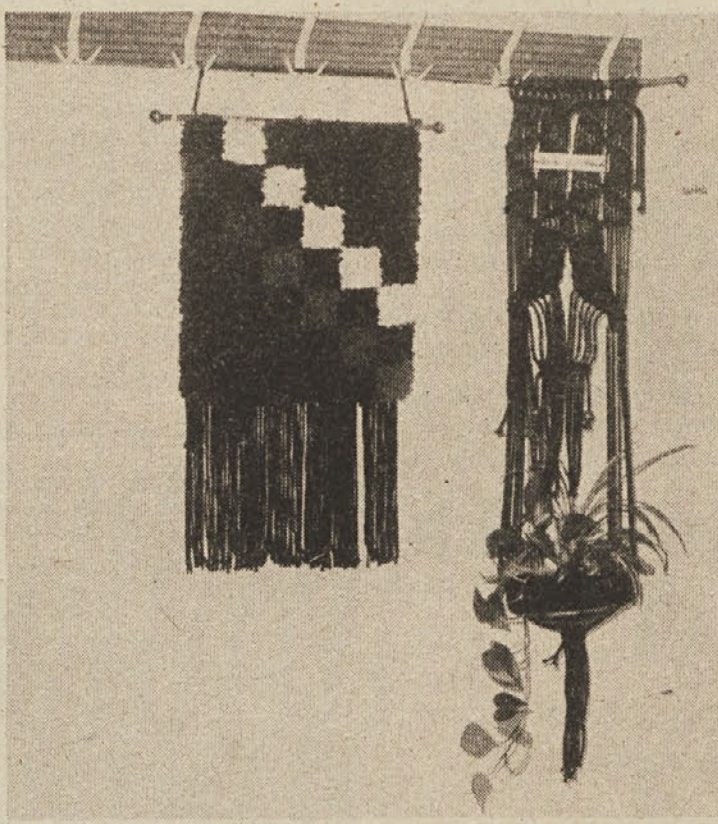
Da se povrnem nazaj na izdelke. Treba je reči, da so bili malodane vsi po vrsti narejeni spretno, z veliko mero natančnosti, potrpežljivosti, znanja in volje. Tisoči vezov, okusno izbrane

barvne kombinacije, mnogo ustvarjalne domišljije, spretno kombinacije so gotovo odlike razstavljenih del, ki uporabne vsakodnevne predmete spreminjajo v pomembna ustvarjalna dejanja, ki jih prenekatere ženska čisto po nepotrebnem in z neupravičeno skromnostjo zaklepa v predale.

Na razstavi je bila kopica raznovrstnih izdelkov. Na stenah so viseli domiselni, mnogobarvni makrameji, spleti posebno tkanih vrvi v značilni vzorci in z izrazitim reliefnim učinkom. Njim nasproti tapiserije, stenske preproge, ki tako pri nas kot v svetu dobivajo vse drugače od tradicionalnih krasilnih nalog, saj se poleg enovitega tkanja v ploskvi javljajo resice, nosilne palice in druge razgibane oblike. V pleteninah so ženske uporabile ne samo voljno tkivo materiala, ampak so s svojo živo domišljijo stkale vzorce raznih variacij geometrijskih oblik. V gobelinah so izpričale svojo vztrajnost in z neomajno potrpežljivostjo po predlogah oblikovale znane motive priznanih likovnih umetnikov domovine in Evrope. Posebno bogastvo so na razstavi tvorili nizi kvačkanih in vezenih izdelkov, čeprav med njimi precej majhnih, je vsak dragocen primerik ročne spretnosti, znanja in doslednosti.

Vsi izdelki skupaj in vsak zase so steno naše delovne organizacije spremenili v praznik, v praznik človekovega dela in ustvarjanja, v praznik kreativnosti. Sicer praznih zidov je začela dihati posebna toplota, ljudje so se povežali med seboj, bili so zadovoljni, dobre volje.

Ob koncu razstave smo izvolili komisijo, da je ocenila izdelke in najboljšim, seveda se je bilo med kopico dobrih težko odločati, smo za njihovo delo namenili

knjižne nagrade. Vsem sodelujočim, katerih izdelki tokrat niso prišli v ožji izbor, kar naj jim ne jemlje poguma, smo dodelili priznanja.

Menim, da je bila odločitev in sama postavitev razstave lepa in koristna akcija in prepričana sem, da bo obročila sadove. Gotovo je, da danes, po razstavi, v marsikateri družini mamica ali pa hčerka že začenjata novo ročno delo, tketa, vezeta, vbadata. Morda so roke še okorne, vbod ali vozal še ne ubogata, kot bi bilo treba, toda že drugi izdelek bo napraviti lažje, brez bojzani in nervoze, verjemite.

In pri tem pomislite na vse tiste neuke ženske iz težko dostopnih

Pravna posvetovalnica

Odgovori na vprašanja

V našem glasilu smo že imeli rubriko, ki je bila namenjena odgovorom na vprašanja pravne narave. Pobudo zanjo ste nam dali vi. Vprašanja naslavlajte na uredništvo Vestnika, mi pa bomo poskrbeli za ustrezne odgovore, ki vam bodo pomagali pri razreševanju težav pri delu in doma.

Dvakrat pomaga, kdor takoj pomaga. Tokrat je to spet Boris Kmet.

Dodelitev stanovanj

Vprašanje: Ali se lahko v pravilniku o stanovanjskih razmerjih določi, da se prioriteta lista za dodelitev stanovanj ne more spremeniti in da se proti njej ne more sprožiti postopka pred sodiščem?

Odgovor: Prioritetna lista ne predstavlja pravnega akta, s katerim se neposredno odloča o pravici delavca do stanovanja, ampak se o tej pravici odloča z drugim odlokom (sklep organa, odločba...), proti kateremu se lahko uporabljajo vsa pravna sredstva v smislu zakona o združenem delu, zato takšno določilo v samoupravnem aktu ni v nasprotju z ustavo ali zakonom.

Prenehanje delovnega razmerja

Vprašanje: Kdaj delavcu, ki je sklenil delovno razmerje za določen čas, dejansko preneha delovno razmerje, če je vložil zahtevo za varstvo pravic zoper sklep komisije za delovna razmerja, delavski svet pa je zahtevo zavrnil po preteku dveh mesecev?

Odgovor: Delavcu dejansko preneha delovno razmerje s potekom časa, za katerega je bilo sklenjeno. V navedenem primeru ni možno upoštevati 184. člena zakona o delovnih razmerjih, po katerem traja delovno razmerje vse do dokončne odločitve o zahtevi za varstvo pravic, pač pa se mora uporabljati določilo četrte alineje 36. člena istega zakona, ki posebej ureja čas prenehanja delovnega razmerja, ki je bilo sklenjeno za določen čas. Samo dejstvo, da je o zahtevi za varstvo pravic odločal delavski svet, ne povzroči navedenih pravnih posledic ter njegov sklep ni konstitutivnega, temveč le deklarativnega pomena.

Koriščenje rednega dopusta

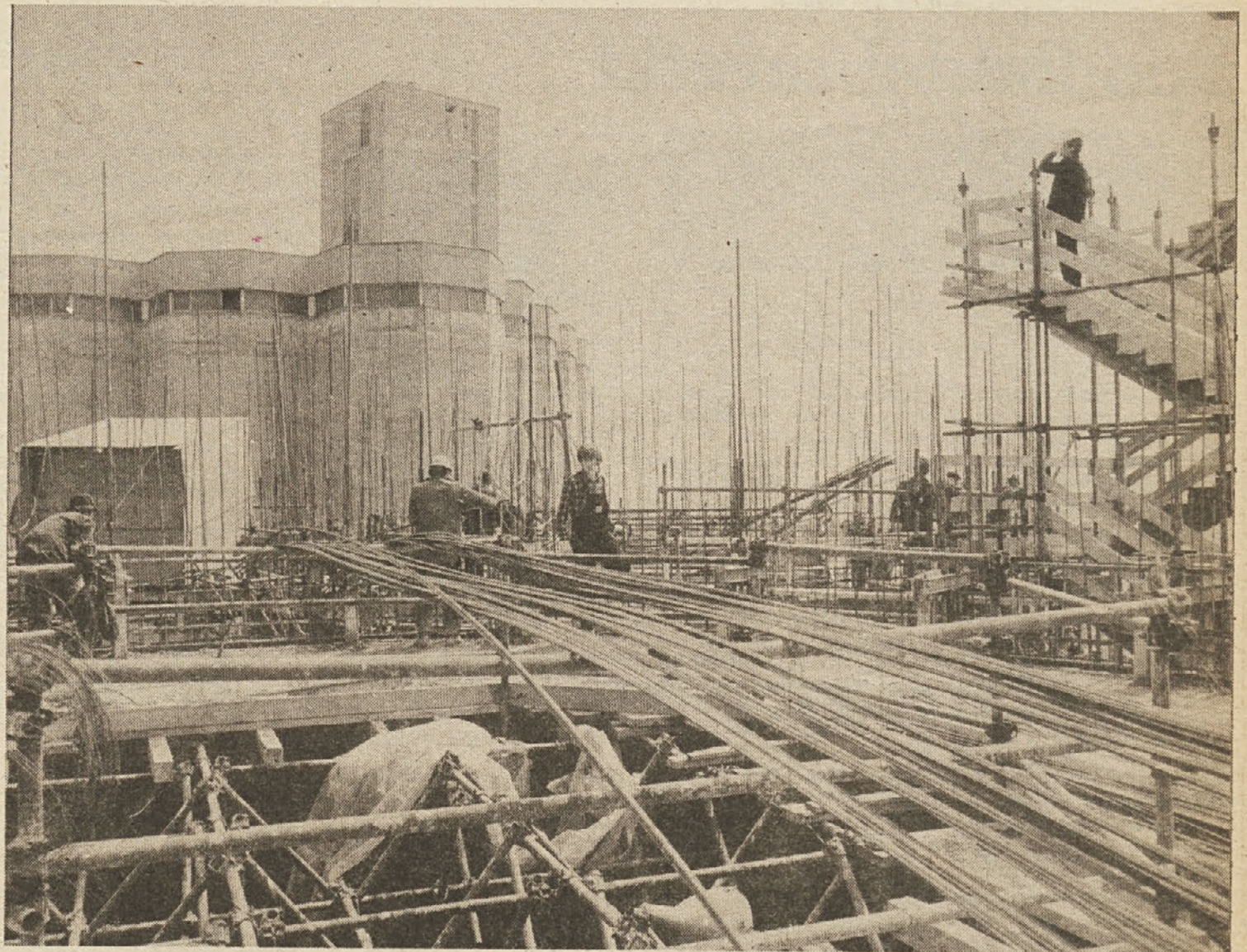
Vprašanje: Ali lahko delavec, ki je bil v tekočem letu na bolniškem dopustu daljši čas, koristi redni letni dopust v naslednjem letu?

Odgovor: Po določilu 96. člena zakona o delovnih razmerjih samo v primeru, če je dopust v tekočem koledarskem letu že pričel ter ga je prekinil zaradi bolezni (in ga torej v naslednjem obdobju le nadaljuje).

Začasna delovna nezmožnost

Vprašanje: Ali se šteje, da je delavec neupravičeno izostal z dela, če mu je pristojni lečeči zdravnik začasno priznal delovno nezmožnost, pristojna zdravniška komisija pa ne?

Odgovor: Če je delavec ravnal po odločitvah lečečega zdravnika in zato izostal z dela, potem tega izostanka ni mogoče šteti za neupravičenega, ker delavec ni izostal po svoji volji, temveč po navodilu in odločitvi zdravnika, kar je delavec tako moral dokazati z bolniškim listom.

Pri gradnji žitnih silosov, pri naši letošnji največji naložbi so gradbinci uspešno zaključili prvo fazo, h koncu pa gre že tudi druga. Izvajalec Gradis je s svojimi kooperanti (Tehnograd Tuzla, Armirač Zagreb in Vegrad — Velenje) delo opravil v dveh izmenah in v predvidenih rokih. Pri gradnji je sodelovalo okrog 150 delavcev.

Premalo ušes za ubrane besede

To, da je kultura del delavčevega življenja, je potrdila skupina mladih, ki so v okviru sozda Merx organizirali recitatorsko skupino. S svojim programom so prvič želeli obdariti vse delavce sozda z območja Celja pred delavskim praznikom v dvorani Narodnega doma. Šlo je za prvo tovrstno prireditev, ko bi naj delavci sozda Merx sami za praznik dela pripravili kulturni program.

Pripravljali hvalvredne in že nekaj let nazaj nevsakdanje pobude za praznovanje našega praznika smo že skoraj prevzeli prisilo, da naše praznovanje organizirajo drugi za gosposki honorar. Vendar pobude nismo dojeli in znali ceniti. Vsaj z udeležbo v Narodnem domu ne.

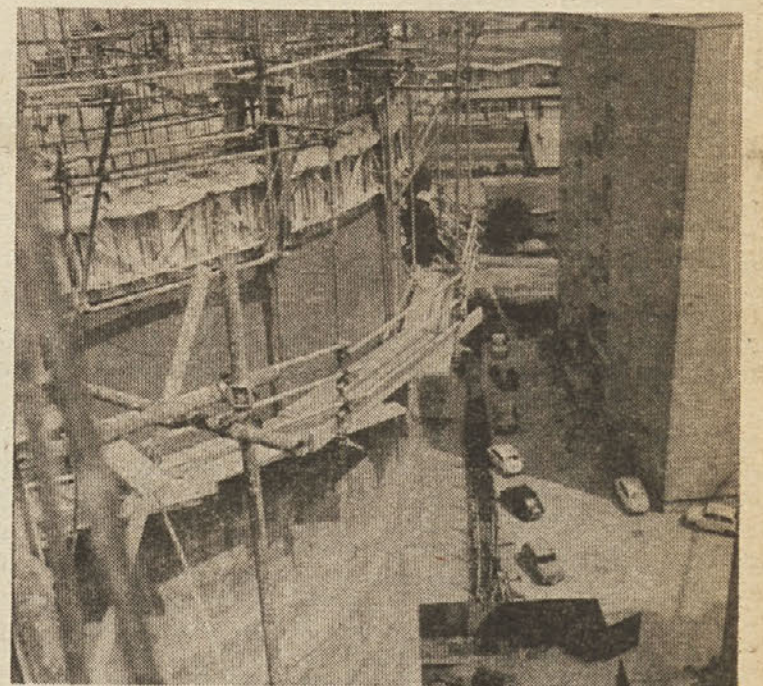
Povsem drugače je izvenel sprejem sicer skrajšanega in

enako toplega nastopa na III. skupščini sindikata delavcev trgovine Slovenije na Dobrni, kjer so delegati presenečeni in navdušeni pozdravili recital skupine našega sozda.

Zahvala

Ob boleči izgubi moje mame URŠKE PLANKAR se sodelavcem delovnih skupnosti MPI, TOZD Pekarn in slaščičarn Celje ter kolektivu slaščičarne ADA iskreno zahvaljujem za darovano cvetje, spremstvo na njeni zadnji poti in iskreno sočutje.

ANICA SEDOVŠEK

Celotna naložba bo predvidoma veljala 82.779 tisoč dinarjev, vrednost gradbeno obrtniških del predvidevajo na 50 milijonov dinarjev. Tehnološko opremo v višini 15 milijonov dinarjev je priskrbel in jo bo vgradil Mlinostroj iz Domžal. Nadzor pri gradnji opravlja sozd Merx, sektor za razvoj in investicije, TEB iz Zagreba pa skrbi za kontrolo tehnologije.

Ljubljanska banka

Splošna banka Celje

VIŠJE OBRETNOSTNE MERE ZA VEZANE DINARSKÉ VLOGE

Da je dobro imeti nekaj rezerve, bo pritrtil vsakdo. Večje obrestne mere pa varčevalcu omogočajo, da nadomesti manjšo vrednost hranilne vloge tudi po daljši dobi varčevanja.

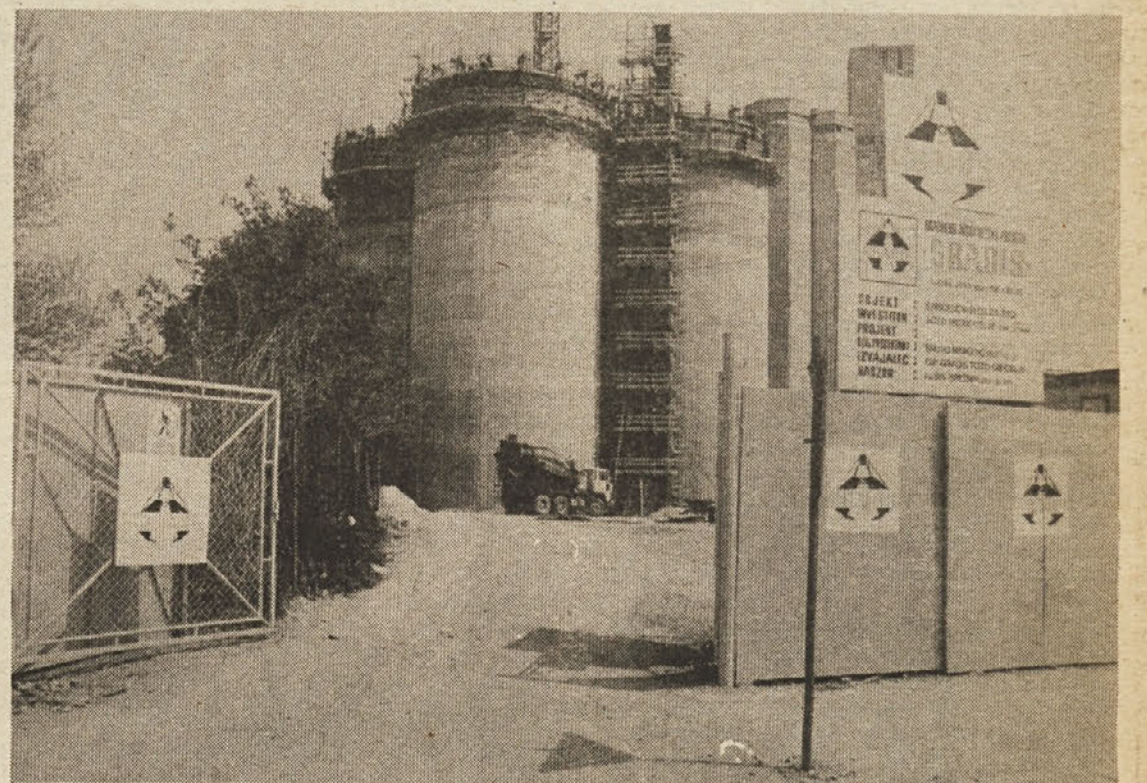
Nové letne obrestne mere za vezane dinarske hranilne vloge so:

- 15% za sredstva, vezana na 37 mesecev,
- 13% za sredstva, vezana na 24 mesecev,
- 11% za sredstva, vezana na 13 mesecev.

Kaj to pomeni v absolutnem znesku, si oglejmo na primeru vezave 50.000 din na 37 mesecev:

- po 37 mesecih bo vloga skupaj z obrestmi narasla na 76.933,00 din,
- po petih letih se bo vloga podvojila na 100.568,00 din.

Bolj smotrno je, da vam banka na hranilno vlogo pripiše 15% obresti letno.

Za kolikšen objekt gre, je moč nepoučenem presoditi, ko primerja velikost tovarnjaka s širino in višino posamezne celice. Najbolj bistveno od tega je za mlinško predelovalno industrijo, predvsem pa za redno oskrbo našega območja dejstvo, da je Celje končno dobilo ustrezne silose, s katerimi bo lahko v veliki meri blažilo nihanja v oskrbi in si zagotavljalo kvalitetno spravilo žitaric.

Vse foto: dipl. ing. Jagrič

Za razvedrilo

	ALKALOID V VOLČJI ČESNJI, POMIRJEVALO	GL. MESTO MADAGASKARJA	ARETIRANA OSEBA, OSUM-LJENEC	VEČJA TEKOČA VODA	TINE LOGAR	SESTAVIL: R. N.	FRANC. ŽEN. IME, IGRALKA MOREAU	LEGENDARNI KELTSKI BOJEVNIK IN BARD	RAJKO TURK	DEL SMUČARSKÉ SKAKALNICE	SKUPEK AVTOMATSKIH NAPRAV	BAJESL. KRALJ ŠTAROGRSKE POKRAJINE ELIDE	VELETOK V AFRIKI	SLAVKO KORBAR	TOČKA NA ZEM. POVRŠJU, Z IZMERJENO NADMORSKO VIŠINO	VNETJE SLUZNICE	DEL KMEČKEGA VOZA	SPODNJE, SRAJCI POD OBLAČILO V STAREM RIMU	MITOL. REKA V PODZEMLJU	
ZAČETEK DIRKE						FLAMSKI SLIKAR GRM S TRIDIM LESOM									KOPALNA KAD					
PARTIZANSKI PESNIK																				
KRAJ BLIZU KOČEVJA, OB VZNOŽJU KOČEVSKE MALE GORE					BEOGR. IGRALKA (EVA) LOVEC NA RAKE				VRSTA KOZOLCA					GL. MESTO GRČIJE SEV. ATLANT. PAKT						
BOGOMILI, KATARI									KRAJ PIRI MENGŠU (konjske dirke)								IWAN REBROFF DEL FOTO-APARATA			
OSEBNI ZAJMEK			IGRALKA KARINA LETOVIŠČE V SVICI						VELIK KOS POHIŠTVA ANDREJ KURENT						GRAFIK DEBENJAK TATVINA					
OTOČEK V OMANSKEM ZALIVU					ZNAK ENAKOSTI ULITA TISK. ČRKA							TOPE KRALJ TVORNICA OLOVAKA ZAGREB				PRITOK VISLE NA POLJSKEM VNEMA				
NAJVIŠJA GORA TURČIJE						GLAS, ZVOK	ORJAŠKA MORSKA ŽIVAL IN TAKO DALJE				DAN V TEDNU KASTEK 4 GLAVI						NEZNANKA V MATEMATIKI	FR. FILM, IGRALKA (MARIE JOSE)		
MENIŠKA BRATOVŠČINA, FRANČISKANI									ČEVLIJSKO ORODJE OLGA RATEJ					IGRALEC DELON IVO DOLNICAR						
AMER. SKLADATELJ AVANTGARDNE GLASBE				ZGODOVIN-SKA JAMA NA OLŠEVI																
MARJETKA FALK				TIROLSKI BOREC ZA SVOBODO HOFER									KAR JE DANO, NEODVRSNO OD ČLOVESKE VOLJE							

ROPOTARNICA

NAJSTAREJŠA KONZERVA

Najstarejša ohranjena konzerva je bila konzerva s konzervirano pečeno govedino, ki jo je firma Donkin, Hall and Gamble napravila že leta 1923. Ta konzerva se je nahajala na vojaški ladji, ki jo je zajel večni led v Severozapadnem prehodu nad Kanado. Konzervo so našli v ladijski lupini in jo leta 1958 odprli.

VZGOJNI FILMI

V Detroitu so odprli kinematografsko dvorano, ki je objavila, da bo predvajala samo vzgojne filme. To sta zagotovila na otvoritvi dva katoliška duhovnika. Po dveh mesecih so morali dvorano zapreti, ker je podjetje zaradi skromnega obiska po vzgoji hrepeničih gledalcev finančno propadlo.

OBIRANJE JABOLK

Svetovni rekorder v hitrem obiranju jabolk je Amerikanec

Harold Oaks, ki je v osmih urah brez tuje pomoči obral 95,14 hektolitrov jabolk. Rekord je postavil 30. decembra 1972 v sadovnjaku svojega očeta v Hood Riverju v Oregonu.

NAPAČNO RAZUMLJENO MEŽIKANJE

Tisti dan boste opazili, da ste stari, je zapisal neki humorist, ko boste pomežiknili lepemu dekletu, pa vas bo vsa zaskrbljena vprašala, ali vam je padla mušica v oko.

PREMOR ZA KUHO

V večerni oddaji ene izmed ameriških televizijskih mrež se vedno ob 19.15 pojavi na ekranu napovedovalka in pove: »Prekinjamo našo oddajo za minuto in pol, da lahko skočijo naše spoštovane gledalke v kuhinjo in se prepričajo, ali se je večerja že prismočila...«

NAMESTO KAJENJA — DOBITKI

70-letni Riti Legault ni žal, da se je odrekla kajenja. Stari navadi se je odpovedala zelo težko, toda podredila se je disciplini in tudi svoji računici. Odločila se je namreč, da bo tako prihranjen denar potrošila za loterijo. In tega ni obžalovala — doslej je dobila že trikrat po 10.000 dolarjev.

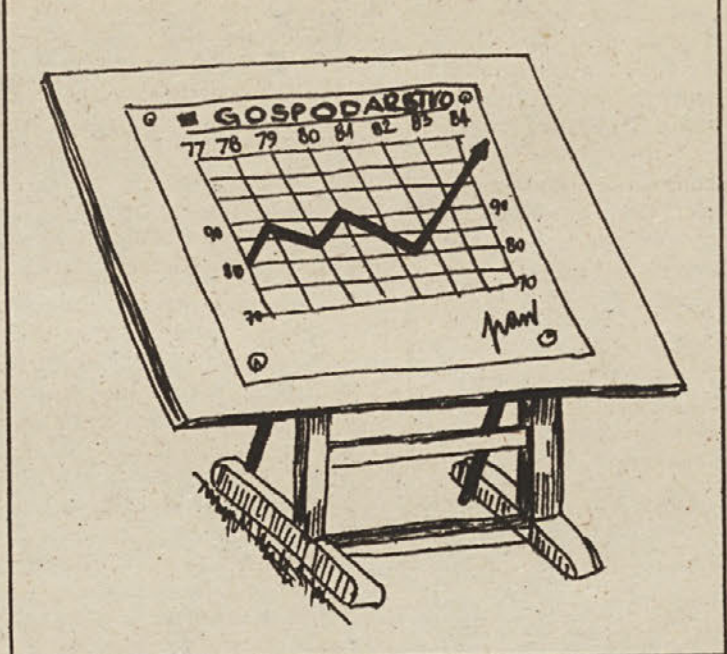
KAZNI ZA LASTNIKE PSOV

Denarno kazen 5 do 100 tisoč lir bo moral odslej plačati vsak lastnik psa iz Bologne, ki bo prekršil predpis mestne uprave. Le-ta je za pse in njihove življenjske potrebe pa tudi lastnike teh psov skrajno neugoden. Medtem ko so bili doslej vajeni peljati svoje kosmate prijatelje vsak dan nekajkrat na ulico ali v park, bodo morali odslej nositi s seboj tudi lopatico in košarico ali posodo, v katero bodo pobrali pasje iztrebke. Če lastnik tega ne bo storil, bo moral plačati zgoraj omenjeno kazen.

HITRI GOLOB

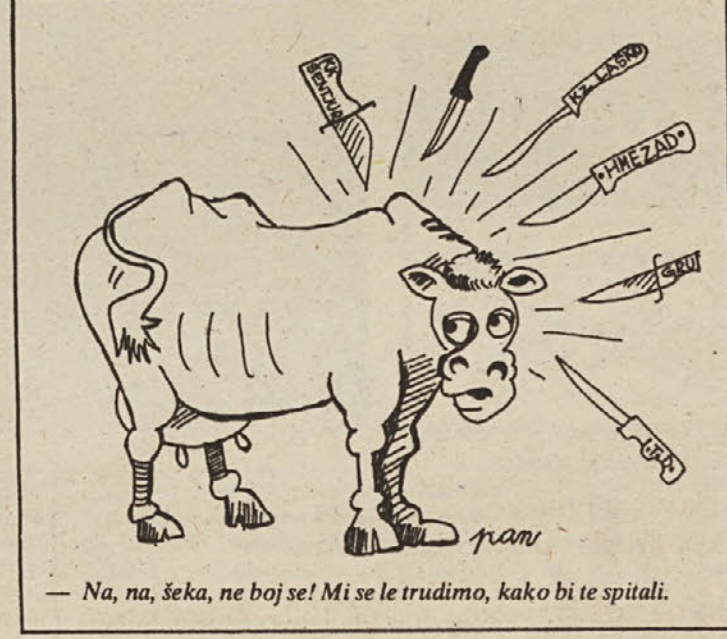
Težko si je zamisliti, da bi katerikoli golob pismoša lahko dosegel v horizontalnem (ravnem) letu in v brezvetrju hitrost, večjo od 95 kilometrov na uro. Največja hitrost, ki jo je golob pismoša dosegel v neki hitrostni tekmi, je znašala 2952 metrov v minuti ali 177,14 kilometra na uro. Ta rekord je postavil na tekmi v Veliki Britaniji maja 1965, v kateri je sodelovalo 1428 golobov.

Abstraktna umetnost

OBRAČANJE PALAČINK OKROG SVETA S SOLJO IN RIŽEM

Sally Cutter v Limasolu na Cipru je februarja leta 1974 metala v zrak in zopet prestregla (potem ko so se obrnile v zrak) po vrsti 5010 palačink, ne da bi le enkrat zgrešila.

— Na, na, šeka, ne boj se! Mi se le trudimo, kako bi te spitali.

Rešitev prvomajske nagradne križanke:

Vodoravno: KASETA, PRELOM, KIRST, ANORAK, RADO SIMONITI, RACA, TO, DANAKIL, LAR, ETER, SPOMENIK, KN, TOR, PATOS, CAM, OPEKA, ALBERT, DTR, USTA, EN, PIRAN, ATESTAT, NK, IZOLA, MESTA, RATA, KOPER, ALTERNATOR, RAST, NEER, OSINA.

Žreb je določil tri nagrajence:

1. nagrada — Miki Nosan, Celje, Ulica bratov Vošnjakov 8,
2. nagrada — Franc Ploj, Celje, Stanetova 17,
3. nagrada — Marija Veselj, Celje, Dobojska 31.

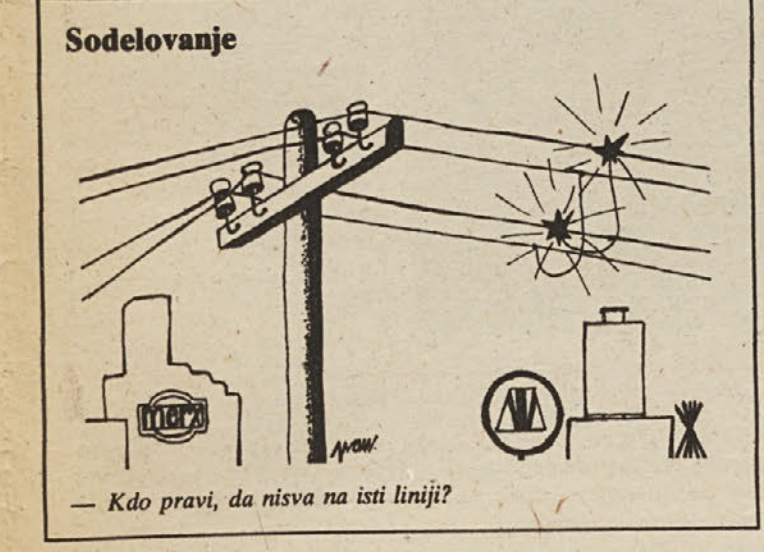
kagramov morske soli. Iz Londona se je z ladjo odpeljala do New Yorka, nato nadaljevala pot peš do San Franciscosa, z ladjo spet do Tokia, potem pa peš prek Indije do Londona. Petdesetletna upokojenka pravi, da bo o potovanju napisala tudi zanimivo knjigo. Vprašanje je le, kaj ji bosta sol in riž.

MOČ V ZOBEB

Najmočnejše zobe na svetu ima Belgijec John Massis. On je aprila 1974 samo z zobmi potegnil dva železniška vagona s skupno težo 72,5 tone.

NAJDALJŠI POLJUB

Najdaljši poljub v zgodovini kinematografije je bil poljub Regisa Toomeya in Jane Wyman v hollywoodskem filmu Zdaj si vojak, ki so ga posneli leta 1940. Trajal je 185 sekund (poljub namreč).

— Kdo pravi, da nisva na isti liniji?

Ponoven razpis štipendij

V skupnem razpisu kadrovskih štipendij za šolsko leto 1982/83, ki ga je v dnevniku Delu 16. in 17. februarja 1982 objavila Republiška skupnost za zaposlovanje, so bile med ostalimi razpisane tudi štipendije za mesarja, peka in slaščičarja.

Ker sta se na 25 razpisanih kadrovskih štipendij prijavila le dva kandidata, **ponovno objavljamo**

razpis

kadrovskih štipendij za šolsko leto 1982/83

za naslednje poklice:

Poklic oz. program	Stopnja zahtevnosti	Število štipendij	Štipenditor
mesar	IV	4	KZ LAŠKO, TOZD Proizvodnja in predelava mesa Laško
v Celju pek	IV	4	DO Mlinsko predelovalna industrija, TOZD Pekarne in slaščičarne Celje
slaščičar	IV	4	
v Žalcu pek	IV	2	DO Mlinsko predelovalna industrija, TOZD Pekarne in slaščičarne Celje
v Sevnici pek	IV	2	DO Mlinsko predelovalna industrija, TOZD Pekarne in slaščičarne Celje
v Hrastniku pek	IV	2	DO Mlinsko predelovalna industrija, TOZD Pekarne in slaščičarne Celje
slaščičar	IV	1	
v Titovem Velenju pek	IV	4	DO Mlinsko predelovalna industrija, TOZD Pekarne in slaščičarne Celje
slaščičar	IV	2	

Prijavo na razpis morajo prosilci vložiti najkasneje do 15. julija 1982, tisti, ki se bodo naknadno vpisali, pa najkasneje v 30 dneh po vpisu. K vlogi oziroma prijavi morajo prosilci priložiti:

- potrdilo o vpisu v šolo,
- overjen prepis oziroma fotokopijo zadnjega šolskega spričevala oziroma potrdilo višješolske ali visokošolske organizacije združenega dela o opravljenih izpiti,
- potrdilo o premoženjskem stanju družine in številu družinskih članov, ki živijo v skupnem gospodinjstvu (izdaja oziroma potrjuje ga davčna uprava in matični urad pri skupščini občine),
- potrdilo o dohodkih staršev v preteklem koledarskem letu; navedeni morajo biti vsi dohodki iz delovnega razmerja oziroma iz kmetijstva, obrti in dohodki iz dela v podaljšanem delovnem času in drugih virov. Če so starši upokojeni, priloži odrezek od pokojnine za december 1981.

Delavcem SOZD Merx Celje priporočamo, da s tem razpisom seznanijo svoje otroke in jim razložijo, da so tudi omenjeni poklici lahko privlačni, poleg tega pa so to deficitarni poklici. To pomeni, da bodo štipendisti po končani šoli imeli zagotovljeno zaposlitev in delo, kar je in bo izrednega pomena.

Kadrovsko socialna služba
SOZD MERX CELJE

ZATIŠJE PRED VIHARJEM

Žogobrci, rokometalci, jahalci, plavalci, podiralci kegljev, premikovalci šaha, udarjalci večjih in manjših žog, poklicni in sindikalni športniki, vsi, ki redno ali samo občasno jemo sozdov kruh — smo

za to številko, vsaj na športni strani, skoraj onemeli.

Uredniški odbor si je to razložil z edino možno razlago — vsi smo v Španiji — na svetovnem prvenstvu v nogometu.

Sindikalne športne igre 1982

Zaključujejo se sindikalne športne igre — spomladanski del za leto 1982, v katerih sodelujejo tudi članice sozda Merx.

V košarki je Blagovni center v III. ligi zasedel odlično prvo mesto z 12 točkami, medtem ko je TEKO bil osmi z dvema točkama. V šahu je tekmoval samo Blagovni center in zasedel v III. ligi tretje mesto z dvema točkama. V streljanju so ženske Blagovnega centra zasedle peto mesto s 526 krogi in moški deseto mesto z 884 krogi, Tkanina

— moški devetnajsto mesto s 593 krogi. V odbojki so moški v III. ligi zasedli sedmo mesto s tremi točkami in ženske prvo mesto v III. ligi z 12 točkami.

V teku so tekmovali v malem nogometu, kegljanju in v začetku junija bo steklo še tekmovalje starejših članov in žensk v namiznem tenisu.

Za nami je že druga TRIM AKCIJA, to je kolesarjenje, pred nami pa novi dve, in to TRIM AKCIJI STRELJANJA IN TEKA, ki bosta od 11. do

13. junija na Gričku, in sicer od 17. do 18. ure oziroma v nedeljo od 9. do 11. ure.

Vabim vse ljubitelje streljanja oziroma rekreacije v naravi, da se akcije udeležite v čim večjem številu. S tekom preverjate svoje zdravje in svoje sposobnosti, zato naj se akcije udeležijo tudi vaši družinski člani. Griček, odlično urejen za rekreacijo, vam nudi vse obnem — izlet v naravo, rekreacijo, šport, prijeten oddih, razvedrilo.

Zdenka Zimšek

MARATONCI IN REKREATIVCI NA KOLESU

Kolesarji, človek komaj verjame, koliko nas je med merxovci, smo se v mesecu mladosti pomerili na kolesih.

Tisti vztrajnejši na maratonu po Kozjanskem in drugi na enako tradicionalnem trimu »Kolesarjenje okoli Celja«. Tako oni dolgoprogaši kot mi, vozniki na kratke proge, smo zaupali svojim močem v nogah in — zmagali.

Mali nogomet za dan mladosti

Komisija za šport in rekreacijo v delovni organizaciji Blagovni center je organizirala ob dnevu mladosti turnir v malem nogometu. Prijavilo se je šest ekip, in sicer dve iz tozda Prehrana, po ena pa iz tozda Agropromet, Transport in obrtne storitve, delovne skupnosti skupnih služb in k sodelovanju smo povabili tudi veterane iz Merx marketa Dramelj, ki so se vabilu radi odzvali. Tekmovali so v dveh skupinah po sistemu vsak z vsakim, na igriščih osnovne šole I. celjske čete in celodnevne osnovne šole Fran Roš. Tekmovanje je potekalo v pripravljenem in športnem vzdušju.

V A skupini je zmagala ekipa tozda Transport in obrtne storitve pred ekipo veteranov iz Dramelj in ekipo A iz tozda Prehrana, v B skupini pa je zmagala ekipa delovne skupnosti skupnih služb pred ekipo iz tozda Agropromet in ekipo B iz tozda Prehrane. V tekmi za tretje in četrto mesto je zmagala ekipa veteranov iz Dramelj, v finalni tekmi pa je zmagala ekipa tozda Transport in obrtne storitve pred ekipo delovne skupnosti skupnih služb. Peto mesto je zasedla ekipa iz tozda Agropromet in zadnje, šesto mesto ekipa A iz tozda Prehrana, katero je vodil

sicer priznani nogometaš Boris Tamšek.

Najboljši strellec s petimi goli je bil KONRAD BREZNIKAR, enako število golov je dal tudi VILI ŠTOK, vendar nobenega na finalni tekmi, medtem ko je štiri gole dal FRANCI BREZNIK. Nedvomno najboljši vratar po mnenju sodelujočih je bil MILENKO ANĐUŠIČ, najboljši igralec VILI ŠTOK, vendar omeniti velja, da imamo v naši delovni organizaciji kar precejšnje število dobrih nogometašev.

Turnir v malem nogometu v počastitev dneva mladosti je

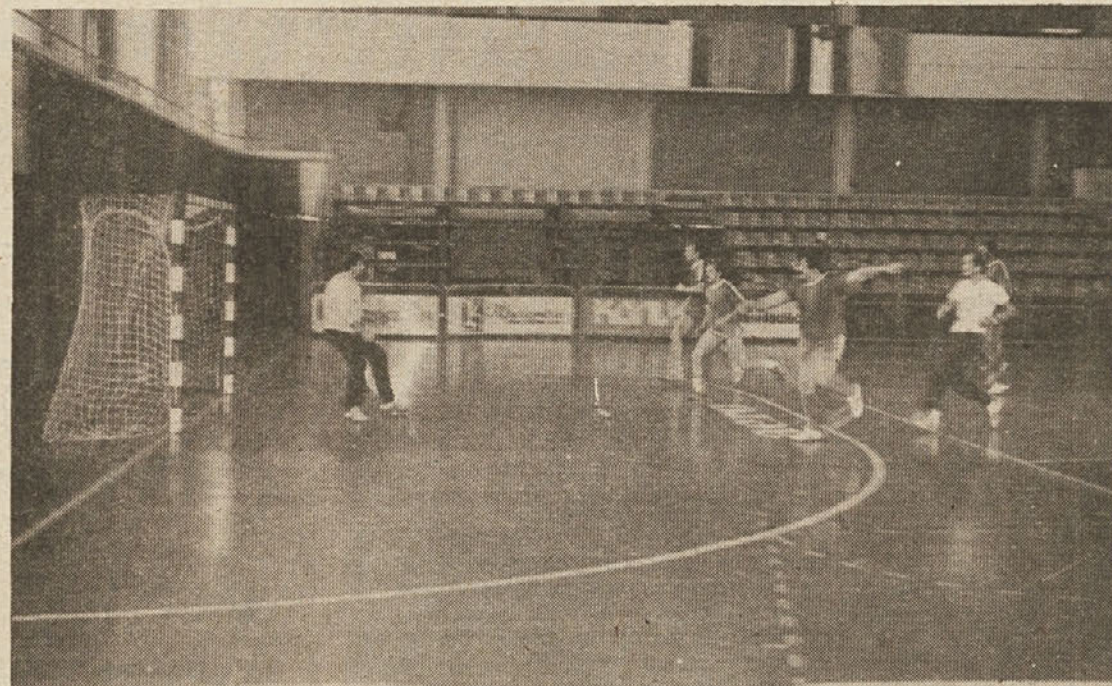
uspel in sklenili smo, da postane tradicionalen. Prva ekipa je osvojila PREHODNI POKAL, ki ga je vročil predsednik konference Osnovne organizacije zveze sindikatov IVAN KIDRIČ, vse ekipe pa pismeno priznanje za sodelovanje.

Zdenka Zimšek

MERX NASKAKUJE TRIGLAV

Organizatorji športno-rekreativnega življenja delavcev sozda Merx načrtujejo množični naskok na očaka — Triglav.

Gre za hribolazce-planince, sto po številu, ki naj bi letos poletni družno stopili na naš najvišji vrh. Ta množični in organizacijsko zahtevni izlet bi naj predvidoma potekal na prsto soboto in v nedeljo pod varstvom izkušenih gornikov. Bolj kot udeležba in denar pesti organizatorje sporočilo vremenarjev, ki bi naj starim in mladim udeležencem za spremembo zagotovili lepo vreme. Zatorej: ko se bodo vremena Kranjcem in Merxovcem zjasnila — bo 99 in dva, da ne bo ravno sto — kot napoveduje Dane Hrovat, dolga kolona krenila v objem slavnemu očaku.

Trgovska delovna organizacija
SOZD merx CELJE
»TEKO«
63000 Celje, Gubčeva 2

Prodajalna MELODIJA, Cankarjeva ul. 4, Celje

Bogata izbira:

— glasbil

— notnega materiala

— plošč in kaset

— akustičnih aparatov